

Toskánsko

IVAN KREJČÍ

PEKLO I RÁJ

Nekonvenční průvodce
místy a dějinami
Toskánska

EMILIA - ROMAGNA

● Carrara

● Lucca

● Pisa

● San Gimignano

● Volterra

● Grosseto

Ligurské moře

Marina di Pisa

Marina di Cecina

Ostrov Elba

Tyrhénské moře

Serchio

Arno

Elsa

Cecina

MARCHE

FLORENCE

Piano di Campaldino
Poppi

Sansepolcro

Rada in Chianti
Gaiole in Chianti

Arezzo

UMBRIA

Siena

Lucignano

Cortona

Abbazia di Monte Oliveto Maggiore

Pienza

Montepulciano

Perugia

Assisi

Montalcino

Lago Trasimeno

Abbazia di Sant'Antimo

Monte Amiata

Ombrone

Lago di Bolsena

LAZIO

Toskánsko

Peklo i ráj

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Ivan Krejčí

Toskánsko: Peklo i ráj – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Toskánsko

IVAN KREJČÍ

PEKLO

I RÁJ

Nekonvenční průvodce
místy a dějinami
Toskánska

Copyright © Ivan Krejčí, 2017
Illustrations © Lubomír Lichý, 2017
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2017

ISBN tištěné verze 978-80-7505-809-6
ISBN e-knihy 978-80-7505-912-3 (1. zveřejnění, 2018)

Poděkování

patří Aleně Jichové, která v době, kdy knižní vydání bylo v nedohlednu, za nuzný peníz provedla revizi textu.

I když se celkový počet oddělovacích čárek po jejím zásahu zvětšil jen nepatrně, asi polovinu jich přemístila. Doplnila chybějící písmena a navrhla některé vhodnější termíny. Opravila několik omylů. Ale především asi jako jediná na světě ovládá české skloňování italských názvů a jmen, a tak o tuto lahůdku čtenář nepřijde. A protože vládne i italštinou, kterou jsem tu a tam drze vtělil do textu, vtiskla i tomuto jazyku podobu, která mu náleží.

Netajila se tím, že ji má kniha štve. Nedosti na tom. Naštval ji i manžel, když si kus přečetl a vyjádřil obdiv autorovi, který toho musel nastudovat tak mnoho...

„A že já to všechno znám,“ prohlásila dopáleně, „to nikdy neobdivoval.“

„A proč taky?“ nechápal jsem. „Ty jsi to všechno leta pečlivě studovala, zatímco mně celou tu dobu cpali do hlavy cihly a beton.“

Přinutila mě revidovat počet sprostřáren; přesto vím, že na mou ženu jich bude stále moc. Přinutila mě prokrátit některé popisy cest, které ji přiváděly k zuřivosti, i když asi ne v takovém rozsahu, jak by si představovala. V skrytu duše doufám, že čtenáři, ke kterým knížka po letech přece jen dospěla, třeba dostanou na ty cesty chuť.

Jak vidno, její zásluhy o tento text jsou k nezaplacení.

Taky jsem je pořádně nezaplátil.

Ale co však čekat od českého důchodce, který si roku 2012 vydal knížku pro potěšení své (a několika dalších lidí...).

IK

PS

Život tropí hlouposti. Když jsem na podzim roku 2016 Aleně oznámil, že bude mít příležitost provést důkladnou redakci textu, spontánně prohlásila: „Tak na tuhle knížku se těším!“

Je potěšitelné zjistit, že někteří lidé stáří zmoudří.

1/ neděle

Florence, Ospedale di San Giovanni di Dio

Celou noc proležel František na břichu. Popálená záda lékaři ve Florencii ošetřili a současně se snažili pacientovi zmírnit jeho bolesti. Díky tomu se František potácel někde mezi neskutečným a peklem, které do jeho snění občas prorazilo svými plameny. Ráno poprvé začal vnímat své okolí: prostou bílou nemocniční místnost, do které se otevřeným oknem opíralo slunce. Viděl z ní ovšem jen část stěny před sebou. Když se chtěl pohnout, zjistil, že je to nemožné, protože do ruky má zavedenu kapačku a ruce přivázané k posteli.

Vypustil z úst sadu kleteb, což přítomná jeptiška pochopila jako výzvu a s tázavým výrazem se nachýlila k jeho obličejí.

„Odvážte mne, prosím,“ řekl František česky a zacloumal pouty.

Jeptiška mu odpověděla italsky a odešla, aby se po chvíli vrátila s nadřizenou. Sestra Beatrice pohládila Františka po pravé ruce, odvázála mu ji, a když s ní chtěl František pohnout, jemně mu ji přidržela u rámu postele. František pokýval hlavou na znamení, že pochopil.

„Jasně, budu hodnej chlapec,“ řekl trpce.

Sestra Beatrice sebou trhla – ponejprv slyšela hlas pacienta a jeho nezvyklou řeč. Odvázála mu i druhou ruku a i tu mu pohládila. Františkovi to připomnělo maminku.

Než se stačil rozněžnit, otevřely se dveře a František uslyšel směsici italských hlasů. Zněly razantně, ale sestra Beatrice hlasy vytlačila na chodbu a zavřela dveře. Hovor tlumeně pokračoval, až byl ukončen opětovným otevřením dveří. Do místnosti vešly čtyři ženské nohy. Dvě už František znal – patřily sestře Beatrice, další dvě –, také nic moc – nesly ženu středního věku, která vzápětí promluvila.

„Dobrý den, jmenuji se Angela Luciani a jsem tu jako tlumočnick. Před pár lety mé jméno bylo Procházková, protože jsem já *cretina* ženila Čecha. Z lásky se učila česky. Za deset roky ten parchant naučil *italiano*, utekl s jedna coura a já zůstala sama. S český jazyk, ale už bez *ová*.“

„No, česky mluvíte dobře,“ řekl František uznale.

„Děkuji,“ odtušila Angela, „ale nejsem tu pro vyprávění mého života. Vzal si mě pan hrabě di Cappello pro tlumočení. Chce ti poděkovat, že ty zachránil jeho život na silnici.“

Františkovi se zatmělo před očima.

„Ať jde do prdele ten idiot,“ vyrazil ze sebe s námahou, „kdyby se naučil řídit, tak bych tu neležel a neměl po dovolené! Nechci ho vidět.“

Angela začínala tušit, že bude mít s překladem víc práce než jindy. Otevřela dveře a pozvala hraběte dál. Hrabě Giovanni di Cappello byl statný prošedivělý muž, něco jako Vittorio de Sica v nejlepších letech. Na sobě měl – ach, jak se obléká italský hrabě na začátku třetího tisíciletí, si snad umíme představit. Prachatý aristokrat ze země Armaniho a Versaceho! Rozpřáhl ruce a srdečně zahlaholil:

„Zachránce mého života, český hrdino, je mi ctí vás poznat a poděkovat vám. Nebýt vás, nebyl bych už mezi živými, když všichni ti italští zkurvysyni se jen dívali, jak moje auto hoří. Jen vy, *signor Francesco*, jste se odvážně vrhnul do plamenů a vytáhl mě. Můj život patří vám.“

Tak květnatě promluvil hrabě a Angela to trochu jednodušší formou přetlumočila.

„Bože, za co mě trestáš?“ zaúpěl František. „Pošlete ho k čertu, než se mi přitíží, ať si utíká dokoupit hodiny v autoškole, aby nevhrožoval ostatní, nebo ať se zabije někde v ústraní... Hlavně ať vypadne a nepřipomíná mi, že mám záda v hajzlu a dovolenou taky!“

Angela v sobě potlačila profesionální čest – bohatou škálu českých sprostáren dobře znala od Procházky – a oznámila hraběti, že *signor Francesco* je jeho návštěvou na nejvyšší míru potěšen.

Hrabě si kapesníkem otřel orosené oči a nos a pokračoval:

„Když jsem tak bezmocně ležel v hořícím autě a plameny šlehalý kolem mě, myslel jsem na své před-

ky, kteří padali v bitevních vřavách za své panovníky a za Florencii, kteří umírali na bitevním poli, probodáni kopími nepřátel či rozsekáni jejich meči. Viděli tehdy totéž co já? Viděli anděla, jak sestupuje dolů, aby je odnesl do zahrady rajske?“

Angela si pomyslela, že tenhle citový výlev Čecha dvakrát nepotěší, ale přeložila jej.

„Proboha, Procházková, ušetřte mě toho cvoka,“ vyjekl František našťavaně, „ať si jde básnit někam jinam, já kašlu na všechny jeho pobité předky stejně jako na něho. Já můžu jen litovat, že ho taky někdo nerozsekal už dřív. Mohl jsem mít pokoj a jezdit s rodinou v poklidu po Toskánsku.“

Angela utrousila, že je jen tlumočnice a dost práce má už s tím, jak vůbec má Františkovy výlevy převést do řeči slušných lidí. Jeho další námitky přehlušila silným proudem chvalozpěvů směrem k hraběti.

„A taky mu vyřídte,“ dodal František pomstychtivě, když Angela skončila, „ať si svý výjevy přepne na jinej kanál. Pro něho si přijdou čerti, stejně jako si vodnesli do pekla jeho vrahounský předky... Tak to vidím já.“

Angela vyřídila hraběti, že František má rád historii a obdivuje chrabré činy předků pana hraběte. To hraběte nadchlo do té míry, že by byl svého zachránce na místě seznámil s celou pohnutou historií svého rodu, ale našťestí ho zarazila už Angela, jež tušila, že by to nemuselo mít blahodárny vliv na pacientovo zdraví. Také sestra Beatrice, která beze slova pozorovala celé představení, vytušila, že *signor Francesco* asi není v dobrém rozpoložení, a upozornila návštěvníky, že je čas končit.

„Můj statečný zachránce,“ neodpustil si hrabě závěrečné slovo, „vězte, že vaše rodina je v mé péči, a nedělejte si o ni žádné starosti. Přijdu vás navštívit, jak to jen bude možné. Arrivederci.“

„Procházková... ať mi dá pokoj, ať mě nechá žít,“ zašeptal František z posledních sil a oddal se blahému nevědomí.

Asi je to dobře zařízené na tom světě, že zachránce si nemůže obět předem prokádovat.

Praha, před cestou

Ač by se snad nezaujatému pozorovateli zdálo, že používaným výrazivem patří František mezi zedníky či popeláře, nebylo tomu tak. Před dávnými roky vystudoval na stavebního inženýra a živil se projektováním železničních tratí a nádraží. Na poradách se zákazníky byl přeslušný, mezi přáteli – a jak vidno i mezi nepřáteli – si servítky před ústa nebral.

Nápad s dovolenou vykrytalizoval postupně. Nejdříve dostal od spolupracovníků k padesátým narozeninám fotografickou publikaci o Toskánsku, která ho nadchla. Vzápětí přišla od přátel z Německa nabídka na pronájem venkovského domku poblíž Arezza. František měl něco našetřeno, a tak dohoda s manželkou Marií byla celkem snadná.

„Myslíš, že bychom to měli nabídnout i dětem?“ zeptal se František ženy.

„No, to tedy nevím,“ zapochybovala Marie.

„Víš, za dům zaplatíme stejně, ať tam budeme dva nebo čtyři, za benzin a dálnice jakbysmet, pak už jde jen o jídlo a vstupy do muzeí – to už tak náklady nezvedne. A ti blbci by aspoň poznali něco z evropské kultury... Sami pojedou maximálně do Bibione válet se u moře a chlastat.“

„Souhlasím s tebou,“ řekla Marie, „ale myslíš, že to nervově zvládneš? Já si nejsem jistá. Tedy tebou.“

„Ani já,“ zasmušil se její muž.

Přesto, když se mu podařilo odchytit dceru, otázku stran dovolené jí položil.

„Co je to Toskánsko?“ zeptala se dcera Petra zvědavě.

František se na ni pozorně zadíval.

„Poslyš, jseš si jistá, že studuješ na slovatné Karlově univerzitě? Nenavštěvuješ náhodou zednický učňák na Zeleném pruhu a vzhledem ke svému věku každý ročník dvakrát?“

„Milý tatičku,“ odpověděla dcera, „ovšemže navštěvuji univerzitu, ale ne specializaci zeměpis, víš? Mám jiné cíle.“

„Mýlíš se – to není o zeměpisu. To je o ignorantství kolébky evropské vzdělanosti... Víš, co to je Itálie?“

„No jasně,“ rozzářila se dcera, „vždyť jsem byla v Bibione.“

„No, tak tos ji poznala... Toskánsko je jeden z italských krajů – možná nejkrásnější... Slyšelas někdy o městech Florencie, Siena, Pisa, Arezzo?“

„Florencie,“ zajásala studentka, „tam je ten nahatej, ne? Jak von se jmenuje... Byli dva – jeden velkej, druhej malej...“

„...a třetí bystrozrakej,“ ušklíbl se otec.

„No, to je jedno. Když mi slíbíš, že zajedeme do Bibione, tak pojedu.“

Františkovi se zúžily oči.

„Něco ti slíbím hned,“ zahájil zlověstně. „A sice, že do Bibione nepojedeme v žádném případě.“

„No jo, no jo,“ řekla dcera spěšně a urychlila přípravy k odchodu. „Tak já ti dám ještě vědět. Čau.“

Se synem Janem, toho času studentem jedné z nástavbových škol po maturitě, byl hovor stručnější.

„A to jako s váma?“ zděsil se upřímně.

„Jo, s náma,“ odpověděl našťavaně otec. „A taky se svou sestrou, aby se s rodiči chudinka nenudila. A taky proto, že bys mi pomohl řídit. Vono to bude dost kilometrů na starýho otce.“

„No tak jó.“

„Děkuju ti za laskavost,“ ironicky ukončil František hovor.

„Sleduješ, jak jsou ti parchanti uzívaný?“ zeptal se vykolejený František večer manželky. „Jak já byl šťastnej, když se mi v mládí podařilo proniknout do Itálie s pár dolary v kapse – ostatně ty do Francie taky... a tahle hovada boží, kterým to naservíruješ pod hubu... *no, když teda vo to tak stojíme*, tak voni milostivě pojedou...“

„Ále, neber si to tak,“ konejšila manžela Marie, „to jsou jen takový jejich pózy... Oni jsou ve skutečnosti rádi, že tam pojedou...“

František se na ni užasle zadíval.

„Bože, Marie, kam ty na ty svý nezlomný jistoty chodiš?“

3/ pátek - sobota

**Praha - dálnice za Florencií - Florencie
Lucignano**

Několik měsíců pak František sháněl mapy a tištěné průvodce, sbíral informace od známých, plánoval trasy a navštívená místa, počítal náklady na benzin i na život.

„Jó, Taliján je v Čechách pán,“ povzdechl si nakonec. „Čech je v Itálii holej zadek.“

Výsledek plánování se však dostavil. Jednoho pozdního květnového pátku se rodina vydala na dalekou cestu. Kdyby vyjeli o čtvrt hodinu dříve – nebo o čtvrt hodinu později – s největší pravděpodobností by v pořádku dorazili na místo určení, více či méně poklidně by absolvovali dva týdny dovolené a v pořádku se zase navrátili domů. Ale vyjeli tak, jak vyjeli, a osud jim dovolenou trochu přetvořil. Františkovi pak podstatně.

Vyjeli v noci. Ostatní členové rodiny poklimbávali – až na Marii, která sice Františkovi důvěřovala, ale život ji dávno naučil, že žádná důvěra nemá být absolutní. Občas na muže promluvila, aby měla jistotu, že za volantem neusne. Tak projeli Plzní, natankovali benzin, objeli Mnichov a kolem deváté hodiny svištěli Brennerským průsmykem. Když František cítil únavu, předal řízení synovi a zkoušel relaxovat. Po obědě sjeli z dálnice a hodinku odpočívali u Lago di Garda. Dali si kafe v kavárně pod širým nebem a dívali se na hladinu jezera, táhnoucí se do dáli na sever. Pak se řízení zase ujal Honza a František si před sebe rozprostřel mapu.

Projížděli úrodnou rovinou s loukami a obdělávanými poli, z nichž se každou chvílí vyloupily hospodářské nebo průmyslové objekty. Před Modenou se dálnice A22 napojila na A1, která je ze všech nejdůležitější, protože protíná italskou kozačku napříč: *Autostrada del Sole*. Kolem Modeny čtyři pruhy každým směrem, ale se šířkou tím pádem šetřili, a tak musí být český řidič stále pozorný. Potom se dálnice rozšíří na pět pruhů, ale dva brzy zmizí, poněvadž se z nich stane *Autostrada Adriatica* uhánějící k San Marinu a dál podél Jadranu. Ale ještě neobjedete Bolognu a jste opět na obligátních dvou pruzích.

„Proč jsou tak úzký?“ trochu znervózněl Honza za volantem.

„Nevím,“ odvětil otec. „Asi měli v roce 1956 užší auta. No jasně... Fiat 600.“

„To ji začali stavět?“

„Jo. A představ si, že 760 kilometrů z Milána do Neapole postavili za osm let! Neskutečný! A to měli v cestě... to uvidíš za Bolognou.“

Ráz krajiny se prudce změnil, rovinu vystřídaly kopce a údolí, protože vjeli do Toskánsko-Emiliánských Apenin. A tak jen v úseku mezi Bolognou a Florencií lze napočítat 45 mostů v celkové délce 11,5 kilometru a 24 tunelů přes šest kilometrů celkové délky. A vše ve třech pruzích v obou směrech. Bohužel, jako všude na světě, na těch nejzajímavějších rozhledech zavřou nebohého návštěvníka mezi betonové nebo plechové desky.

Téměř dvacet kilometrů objíždí dálnice rozsáhlý park *Parco Regionale Storico di Monte Sole*, ale občas nechávala spočinout dychtivé oči aspoň na viaduktech, které následně přejížděli.

Dlouho objížděli Florencii („když se budete dívat doleva, uvidíte na chvíli kopuli florentského dómu“ – „no jó, dyť ji snad uvidíme zblízka, né?“). Provoz za městem zhoustl a František přemýšlel, jestli by zase neměl převzít řízení. Ale pak usoudil, že to je pro syna dobrá škola, a nechal ho řídit dál.

Do cíle jim zbývalo asi padesát kilometrů, když oba muže zaujalo chování řidiče mercedesu před nimi. Auto nepravdělně zpomalovalo a zrychlovalo, občas vjelo do levého pruhu a pak se rychle vrátilo zpět, jako by se řidič něčeho vylekal.

„Hele, ten je nebezpečnej,“ poznamenal František, „takovýho mít nejradši za sebou.“

„No, to se ti řekne,“ namítl trochu nervózně syn, „všichni jedeme rychle a vlevo to kolem svištěj Talijáni, já ho jen tak nepředjedu.“

„Tak radši zmírni,“ řekl otec, „dyť je to nějaký cvok...“

„Vypadá jak pan doktor z *Vesničky můj střediskový*, kterej v autě recitoval tak dlouho, dokud se nenaboural... Asi se kochá přírodou,“ poznamenala Petra.

„Anebo usíná a probouzí se,“ dodal otec.

„Mně se zdá, že diriguje orchestr,“ řekl Honza, „nějak tam máchá rukama.“

Než se však stačili ujednotit na tom, čím se vlastně zabývá řidič mercedesu, vjela kolona rychlých vozů do prudší levotočivé zatáčky, kterou řidiči bravurně zvládli, tak jako mnoho podobných zatáček předešlých. Až na jednoho. Řidič před nimi pokračoval rovně. Zatímco dál mával rukama nad volantem, jeho vůz ve stovacetikilometrové rychlosti opustil těleso dálnice, přerazil mladý javor a skočil na louku. Nevinný strom mu však v posledním záchvěvu života udělil rotaci a velký vůz se pak několikrát otočil kolem všech svých os, než skončil několik desítek metrů od silnice na střeše.

„Zastav,“ křiknul František na syna, „ale opatrně, ať nás nenabere někdo zezadu!“

Sám zapnul výstražná světla. Syn zajel na odstavný pruh a pomalu zastavil. František se odepjal z popruhů a vystartoval na louku. Byli už dál od místa nehody a taky terén mu kladl do cesty víc překážek, a tak když udýchaný doběhl k převrácenému autu, stálo kolem něj už několik mužů, kteří jako on pozorovali neplánovaný výlet mercedesu do přírody. Jistě tam dorazili, aby pomohli, jenže... V motoru to blafla a zpod pomačkané kapoty se vyvalil oheň. Záchranářské odhodlání mužů vychladlo. Avšak František se svými moravskými kořeny sedláka nebyl zvyklý vzdávat se na první

překážce. Vrhł se ke zdeformovaným dveřím u řidiče a vši silou se je pokusil otevřít. To se mu nezdařilo, a tak to zkusil se zadními. Naštěstí byly částečně vyvrácené a byla s nimi menší práce. František se nasunul do auta a uviděl řidiče visícího v bezpečnostním pásu. Hmátl vedle sedadla a objevil pojistku. Stlačil ji, a když pás vyskočil a řidič dopadl na strop vozu, pokusil se nohama vyrazit jeho dveře. To už mu neznámý muž pomalu začal pomáhat.

Hukot ohně sílil a kolem oken se valil hustý dým. Po několika kopancích dveře povolily a František se snažil muže vystrkat z vozu ven. Ital byl neohrabaný a šokovaný, ale když František nako-pl i jeho, poznal kudy ven a snaživě se vyhrabával. Ke smůle Čecha mu to trvalo déle, než bylo zdrávo. František se hrabal za ním, když to blaflo podruhé a oheň vniknul do prostoru vozu. Ucítil žár na zádech, zařval a proskočil dveřmi. Udělal ještě několik kroků, když se na něho vrhnul Honza, povalil ho na zem a snažil se uhasit jeho hořící košili. Několik dalších rukou mu pomohlo a pak ho odtáhli do bezpečí. Položili ho na bok, někdo mu dal pod hlavu bundu a čekali na příjezd sanitky.

František měl široce otevřené oči. Viděl zelenou louku a modrou oblohu, viděl, jak se obě plochy pomalu daly do pohybu, jak se zaklesly jedna do druhé a v pomalém víru se začaly promíchávat, zelená a modrá, *jako naše firemní barvy*, napadlo Františka, pak ale do barevného víru náhle vtrhnul oheň a začal barvy požírat, až zůstalo jen ohnivě peklo, které po chvíli přikryla milosrdná temnota.

Plameny, plameny, samý oheň široko daleko, kam oko dohlédlo. František jimi se svým průvodcem po boku procházel snadno, jako nůž prochází máslem. Plameny mrštně uhýbaly před Františkovou tváří, zbaběle se však na něho vrhaly zezadu. Františkova záda hořela.

„Kde to jsme?“ zeptal se průvodce.

„To jste nepoznal, sire?“ opáčil průvodce udiveně.
„Přeci v pekle!“

„No jo, no jo,“ zamumlal František pro sebe, „že mě to nenapadlo... Já vůl si myslel, že jsem v mrazírnách Mochov.“

„Kdeže, sire?“ zeptal se průvodce zdvořile.

„Ale to nic,“ odpověděl František. „To už jsem mrtvý?“

„Ne, čertužel ne,“ povzdechl si pekelník, „i když... kdybyste byl v tuto chvíli po smrti, asi byste nebyl u nás...“

To Františka potěšilo.

„...ale možná, že to ještě stačíte v životě otočit...“

„Tak co tu dělám?“

„Jste tu na exkurzi.“

„Na exkurzi? A proč?“

„Protože jste si to přál.“

„Já že jsem si to přál? Nic o tom nevím.“

„Přesněji řečeno – vaše duše si to přála. Nezapomeňte, vždy když ztratíte vládu nad svým tělem, ujme se jí vaše duše.“

František se zastavil, aby si to urovnal v hlavě. Kolem něho se svíjely plameny, tvořící nejpodivuhodnější abstraktní obrazy, jaké kdy spatřil.

„Tak přeci jen mám duši,“ pomyslel si s uspokojením, „a Marie mi ji občas upírá...“

Plameny, plameny, samý oheň široko daleko, kam oko dohlédlo.
František jimi procházel snadno se svým průvodcem po boku,
jako nůž prochází máslem.

„Ale ano,“ řekl pekelník otráveně, „máte ji všichni... i když většina z vás o tom vůbec neví.“

„Tak tohle je peklo...“ František se rozhlížel kolem. „A je tady...“

„Ano, je.“

„A taky...“

„Ten je tu taky. Budte bez starosti, sire, jsou tu všichni.“

„A proč je nevidím?“ zeptal se František trochu dotčeně.

„Protože nejste mrtvý, čertužel.“

„Aha,“ povzdechl si František zklamaně. „To je ale blbá exkurze.“

Pekelník se dotčeně obrátil: „Bylo to VAŠE přání, sire!“

„No jo, no jo,“ zabručel František.

Vtom ho něco napadlo.

„Alespoň jednoho mi ukaž... Ukaž mi prosím toho kre-téna, kterej mě má na svědomí... ukaž mi toho blba ital-skýho, kvůli kterému mám popálený záda a zkaženou dovolenou.“

„Tak to čertužel nejde,“ zavrtěl hlavou posmutněle pekelník.

„A proč ne?“ zeptal se František.

„Tomu jste totiž zachránil život.“

„Ach ano, já vůl,“ zaúpěl František.

A probudil se.

Obě ženy opustily auto hned po mužích. Částečně z pudu sebezáchovy, aby do nich někdo nenarazil, ale hlavně je hnala zvědavost. Marie s úzkostí pozorovala souboj svého muže s hořícím automobilem a s hrůzou zahlédla plameny na jeho zádech. Běžela k němu a bledá v obličeji ho hladila po hlavě až do příjezdu sanitky.

„Ospedale San Giovanni di Dio,“ řekl jí šofér dvakrát za sebou, aby si to stačila zapamatovat. Zabouchl dveře a houkající sanitka se rozjela do Florencie.

„Ospedale San Giovanni di Dio,“ řekla Marie Honzovi. „Musíš to najít na plánu Florencie a hned tam jedeme. Je to někde na předměstí.“

Nejdříve ale museli dojet k nejbližšímu sjezdu z dálnice. Po krátké poradě se rozhodli vrátit zase po dálnici; cesta k nemocnici tak byla jednodušší, než kdyby projížděli přeplněným středem města. I tak dvakrát zabloudivi, než se konečně ocitli v hale nemocnice. Chvíli trvala domluva se sestrou v příjmu; když ale pochopila, o co se jedná, s úlevou, že jim nepřivezli cizího bezdomovce, si zapsala údaje o novém pacientovi i spojení na jeho blízké a zavolala ošetřujícímu lékaři.

„Nebuď smutná,“ konejšivě řekl Honza matce, „bude to dobrý. Myslím, že není popálenej tragicky. Ale asi ho to bude bolet.“

Matka jen mlčky zatnula zuby.

Honzova diagnóza se ukázala překvapivě správnou. Když po půlhodině přišel lékař, vysvětlil jim anglicky, že popáleniny nejsou vážné, že však bude trvat pár dnů, než budou přesně vědět, jak se popálená místa chovají. A že bude nejlépe, když teď nechají pacienta v klidu, protože bude brát utišující léky a v příštích dnech jistě nebude chtít nikoho vidět. A až bude chtít, určitě jim to sdělí telefonicky.

„Jak dlouho může léčení v nemocnici trvat?“ zeptala se Marie.

„To vám teď opravdu neřeknu,“ zněla odpověď. „Myslím, že to budeme vědět tak za týden.“

Lékař jim dal číslo telefonu na sebe i na sesternu a rozloučil se.

„A co teď?“ zeptala se matky Petra.

„A co teď?“ opakovala Marie nepřítomně. Po chvílce přemýšlení se vzpamatovala a rozhodla: „No, co můžeme dělat – pojedeme se ubytovat do Lucignana. Zítřka uvidíme.“

Jeden nešťastný okamžik z ní učinil velitelku zájezdu.

Asi hodinu po odjezdu Čechů se k sestře na příjmu dostavil muž s dotazem, zda neví něco o příbuzných popáleného pacienta.

„Ale ano,“ řekla sestra, „byli tady a už odjeli.“

„A nechali vám tu adresu a nějaké spojení na ně?“

„Nechali,“ zaváhala sestra, „ale...“

„Víte, je to všechno moje vina,“ řekl muž rychle. „Ten cizinec mě vytáhl z hořícího auta a sám teď trpí. Já se musím o něho i jeho rodinu postarat. Tady je má vizitka.“

Sestra se podívala na vizitku, napsala na papír požadované údaje a podala list návštěvníkovi.

„Mille grazie,“ řekl muž a odešel.

4/ neděle

**Lucignano - Magliolata Lucignanese
Firencie, Ospedale - Dantovo Peklo
Firencie, palác di Cappello**

Marie spala špatně. Jednak přijeli do Lucignana pozdě v noci, museli vybalit věci a pohléct postele, jednak v cizím prostředí spala špatně vždycky. Alespoň prvních pár dní. K tomu se jí zdálo, že celou noc slyšela štěkat psy. A ráno v půl osmé ji vzbudil nepříjemný zvuk sekačky na trávu. *Bože, zaúpěla, tohle tedy bude dovolená... Když takhle začíná neděle, co mám očekávat od všedních dní?*

Vyhrabala se z postele a vypořádala se na chodbu. *Ale né, kde je tady koupelna?* zaúpěla znovu, *vždyť jsem v ní už byla...* Snažila se urovnat myšlenky, a když se jí zdálo, že se to jí podařilo, vzala za kliku nejbližších dveří – a dívala se na postel se spokojeně oddychující

dcerou. Na druhý pokus vnikla do ložnice Honzy a na třetí do komory. Koupelna byla až na konci chodby.

Po ranní hygieně obsadila Marie kuchyň. *Potřebuju kafe, šeptala zoufale a zuřivě přehrabovala zásoby, nutně musím mít kafe, nebo už nikdy nezačnu myslet.* Objevila kávu a pustila se do hledání kávovaru, který vezli z domova. Dávno věděli, že v různých cizinách vaří různé kafe, málokdy však to jejich. Teprve, když bylo vše pohromadě – voda tekla z kohoutku – kávovar vybublal a Marie ucítila opojnou vůni čerstvé kávy z hrnku, začala soustřeďovat myšlenky.

Manžel v nemocnici, popálený, kdoví, jestli nebude nadosmrti mrzák... Zařídil vůbec pojistku? Bože, kdo zaplatí náklady, jestli ne? Určitě to nestihl... Do smrti to budeme splácet... Já sama v cizím domě s hysterkou, která je mou dcerou, a pubertákem, který nikdy nedospěje. Co ti mi připraví... V noci tu budou štěkat psi a ve dne kvílet sekačky na trávu. A kvůli tomu jsme museli jet tisíc kilometrů... Bože na nebesích, čím jsem se tak strašně provinila, žes na mě tohle seslal?

S rozervanou duší otevřela dveře na balkon. Obličej jí ovanul svěží vzduch májového rána a Marie ho labužnický nasála do plic. Na balkoně objevila kovový stolek s mramorovou deskou a dvě kovové židle. Vzala šálek s kávou, postavila ho na stolek a sklesla do židle. Ranní slunce ozařovalo zelený trávník na druhé straně ulice a vykreslovalo dlouhé ostré stíny, které vrhala usedlost jako z pohádky, vydechla Marie. Jednopatrový dům z kamenného zdiva s prejzovou střechou, červenými dřevěnými okenicemi a dveřmi měl fasádu ověncenu trsy kukuřičných klasů a závoji červených květů muš-

kátů. Všemi póry těla nasávala harmonii barev, přírody i lidského umu. Usnadnil jí to i hospodář, který zmizel se svou sekačkou za domem. Teprve po dlouhé chvíli zaostřila zrak do dálky. Spatřila zvlněnou krajinu, v níž se střídala polička s loukami a cestami lemovanými cypřiši, jež vedly do zalesněných úbočí kopců. A přímo na balkon jí nabízel své budoucí plody zelenými listy bohatě obalený fíkovník. Do ženské duše se pomalu vracel klid a mír.

A o co jde – Franta žije, řekla si pro sebe po prvním doušku kávy. Jestli mu zůstanou na zádech jizvy, svět se nezboří. Já ho o to míň ráda mít nebudu a jeho aspoň nenapadne ukazovat své tělo nějaké lehkonožce. Jestli nebudeme mít na léčebné výlohy u kapitalistů, tak prodáme auto a budeme chodit pěšky – aspoň uděláme něco pro své zdraví. A děťátka? Ať zkusí jen ceknout – já si dovolenou od nich kazit nenechám. Ostatně, zdá se, že když vstanu jako obvykle, strávím podstatnou část dne bez jejich přítomnosti...

Marie se labužnický protáhla, polkla další doušek lahodné kávy a nechala na sebe působit podivuhodnou toskánskou krajinu, kterou – jak začínala pomalu věřit – přidá do své duše mezi vyvolené.

Časový snímek dne svých dětí znala Marie dokonale. Stačila tak nejen v klidu dosnídat a připravit snídani pro ně, ale promyslet si i strategii pro nejbližší období. A co bylo nejdůležitější, stihla i telefonicky pohovořit s hrabětem di Cappello. Sice se zpotila, jak urputně dolovala slovíčka ze vzpomínek na francouzštinu a angličtinu, ale trochu ji uklidnilo, když zjistila, že její společník je na

tom stejně. Z hovoru nabyla dojmu, že se hrabě ke své odpovědnosti za trable jejího muže hlásí. A že se o ně hodlá starat aspoň do doby, než František svolí, že za ním mužou zajít.

Kolem desáté se začaly trousit zívající děti.

„Volal ten člověk, kvůli kterému váš otec úpí popálený v nemocnici,“ sdělila jim, když se oba dali do snídaně. „Je to nějaký *conte di Cappello* z Florencie a slíbil, že se o otce postará po dobu, co my tam nesmíme.“

„Co je to *conte*?“ zeptala se Petra.

„Totéž co *the count*.“

„Aha.“

„A říkal něco o tátovi?“ zeptal se Honza.

„Byl u něho a bavil se s ním přes tlumočnicki. Je z táty celý unesený. Prý taky hovořil s doktorem, a ten i jemu řekl, že si nemáme dělat starosti. Že nečeká žádnou infekci a že je přesvědčený, že se to bude dobře hojit.“

Děti chvíli snídaly mlčky.

„A co budeme dnes dělat?“ zeptala se po chvíli Petra. Marie ožila.

„Vzhledem k tomu, že jste si dnes dost přispali, navrhuji průzkum Lucignana. Myslím, že nám to bude po tom hrozném včerejšku stačit...“

„Počkej, prosím tě,“ přerušil ji syn znepokojeně. „Jak to myslíš – že jsme si dnes přispali? To nám jako příště uspořádáš budiček v šest?“

„Ale ne,“ zasmála se matka, „tak asi v sedm... Hele, když budeme chtít jet někam daleko, tak si nařídíme budíka, víš? A občas to proložíme odpočinkovým dnem. Každý si bude dělat, co bude chtít.“

„Dobrý,“ vmísila se do hovoru Petra, „takže vyrazíme?“

Lucignano

Historické **Lucignano** bylo postavené jako většina toskánských městeček na vrcholku kopce v soustředných kruzích. Z minulosti mu zůstaly dvě věže, Torre delle Monache a Torre del Cassero a dvě brány, Porta San Giusto a Porta San Giovanni, obě kdysi spojené s hradbami kolem města, z nichž nyní zbývá pár trossek. Souvislá řada domů tvoří vnější kružnici, druhé okružní domů je též jakžtakž spojitě a třetí, vnitřní, už je na několika místech narušené. Především proto, aby se do středu města vešel kapitulní kostel archanděla Michaela a čtyři další kostely, mezi nimiž nesměl chybět ten k počtě svatého Františka. A dvě náměstí – to hlavní před Palazzo Comunale.

Dům, který měla rodinka pronajatý, se ovšem nacházel v „podhradí“ – ve čtvrti rodinných domů, které vyrostly v průběhu dvacátého století na svahu pod městem. Prošli několika uličkami, až se dostali na hlav-

ní ulici stoupající pozvolna k bráně svatého Jana. Po slabé čtvrt hodině dorazili do starého města – a vydechli překvapením. Město bylo ve slavnostním: v držácích na fasádách domů byly na žerdích upevněny pestrobarevné prapory čtyř městských čtvrtí, standarty stejných barev, ale jiných tvarů, visely pod jednotlivými okny. Na vstupních dveřích, ale i na různých místech průčelí domů vesele jásaly svazky žlutých květů janovce a ulice byly plné svátečně vystrojených lidí.

„Tady se něco slaví,“ zavětril Honza.

Došli na náměstí a užasli podruhé. Ze svahu od kostela svatého Františka pomalu sestupoval slavnostní průvod středověkých postav.

Vpředu čtyři trubači v tmavě fialových šatech ke krku, s dlouhými rukávy a suknicí lemovanou žlutým pruhem, nohy v punčochách stejné barvy jako šat vězely ve vysokých kožených botách. Na hrudi i na standartě u trubky se skvěl žlutý okřídlený lev.

Za nimi šest bubeníků v medových tunikách s dlouhými rukávy a fialovým lemem, nohy ve fialových punčochách, se lvy na prsou a bubny potaženými fialovým sukнем, bubnovalo do rytmu pochodu.

Následoval mladý hodnostář v tunice medové barvy s fialovým štítem a zlatým lvem na prsou, s rukávy a punčochami tmavě šedými, v pravé ruce vztyčený obnažený meč. Vedl stejně oblečenou družinu, jež chránila pána v temně fialovém přepychovém šatu s mečem po boku.

A pak už přišly na řadu dívky. Holčičky ve splývavých růžových šatech, děvčata v bílých řízách s modrým pláštěm, v modrých řízách s bílým pláštěm, v roztodiv-

Ze svahu od kostela svatého Františka pomalu sestupoval slavnostní průvod středověkých postav.

ných kombinacích bílé s červenou či žlutou a dalšími barvami, vedla statná matřona se standartou v ruce.

A za nimi páry středověkých aristokratů v přepychových, pečlivě do nejmenšího detailu vypracovaných úborech. Dámy ve splývavých róbách, které couraly po dlažbě a jež byly buď volné, nebo převázané pod řadry či v pase. Páni v suknicích nad kolena, přes něž měli kabátce s volnými rukávy, dokonale sladěné s punčochami a koženými botami s obrovskými špicemi. A přehlídka klobouků roztodivných forem.

„Jé, podívej, mami,“ zvolal Honza nadšeně, „tamhleta má na hlavě karnevalovou kuželku!“

„Ach, ty svatá prostoto,“ odtušila matka. „Ta středověká dáma má na hlavě enen – píše se to *henin*, kdybys měl náhodou tu potřebu – a nepřišla sem z karnevalu, ale karneval to odkoukal od ní.“

Marie byla vášnivou luštitelkou křížovek a její znalosti byly rozsáhlé.

„Teda, to je módní přehlídka,“ vyhrkla Petra nadšeně.

„Jó, slavit Italové umějí,“ přikývla matka. „A ctít tradice. To jim můžeme jen závidět...“ Okouzleně sledovali defilé barev před sebou.

„No, přijímačky na tu slávu byly jednoduchý,“ prohlásil Honza po chvilkovém studiu protagonistů. „U mužských nezáleželo na tvářích, ale museli mít rovný nohy. Protože ixáky nebo óčka by v těch punčocháčích působily srandovně. A u ženských nezáleželo na nohách – ty mají schovaný pod sukněma, musely mít ale nějaký vnady, aby je vytasily, když se pod nima sepnou páskem.“

„Tak to bys u přijímaček neprošel,“ podotkla Petra kousavě.

„Já se taky nejedu do Itálie produčirovat v punčocháčích,“ odsekl bratr. „Já si svý kvality skrejvám o kousek výš. Ale ty můžeš litovat, že jsme nepřijeli dřív – vo tvý kozy by tu byl určitě zájem.“

Průvod uzavírali čtyři vlajkonoši, za kterými kráčeli mladíci, vždy po čtyřech oblečení ve stejných barvách jako standarta před nimi.

„Promiň, mladá domorodko,“ obrátil se Honza anglicky na dívku stojící vedle něho, „to jsou kdo, tihle boys v halenách a punčocháčích?“

„To jsou reprezentanti čtyř *contrade* – městských čtvrtí – a za chvíli poběží štafetu kolem města, mladý cizince,“ zasmála se dívka. „Tihle, *Rosso-Blu*, červenomodří, bydlí tady – vidíš ty prapory kolem nás. *Giallo-Rossi*, žlutočervení, tamhle,“ mávla rukou někam k bráně svatého Giovanniho, „*Giallo-Verdi*, žlutozelení, tamhle kolem via dell'Amore, a *Nero-Bianchi*, černobílí, tamhle. Vlastně, když obejdeš město, tak dneska ty čtvrtě poznáš.“

„Díky, mladá dámo,“ opáčil Honza s lítostí v hlase. Opravdu byla příliš mladá.

Mezitím došel průvod na náměstí a rozestoupil se kolem jeho stran. Bubeníci zabubnovali, trubači zaduli do trub a následně *Capitano del Popolo* přečetl prohlášení, kterému Češi pochopitelně nerozuměli. Hned potom se začali připravovat na štafetu sportovci. Při rozcvičování se jeden hoch rozkročil a udělal předklon. Petra se dívala na vyšpulený zadek v červených punčocháčích, kterými prosvítaly bílé slipy.

„A je po romantice,“ prohlásila suše.

Štafeta odstartovala a čtyři pestrobarevní běžci zmizeli v nejbližší zatáčce. Obecenstvo si mohlo jen před-

stavovat, jak si běžci na trase předávají štafetové kolíky, což ale netrvalo dlouho, protože staré Lucignano je ztraceno malé. Za chvíli se v cílové rovině objevili dva běžci, mohutně podporováni křikem diváků. Těsně před cílem žlutočervený upadl a vyhrál černobílý. Lidé oslavovali vítěze a poražený se odbelhal na schody.

„Nemehlo,“ ulevil si Honza česky a anglicky se zeptal sousedky: „Copak to lidem z jeho *contrady* nevadí, že tak blbě prohrál?“

„Nejsme v Sieně,“ ušklíbla se dívka, „a ti kluci nejsou koně.“

Dopolední sláva skončila a místní odešli na oběd, který se pro ně podával v dlouhém stanu postaveném před hradbami. Marie s dětmi se zastavila u stánku řezníka.

„Víte co?“ navrhla jim. „Koupíme si kus tohohle krásnýho nařivanýho selete a sníme si ho doma. Pak si uděláme italskou siestu a ve čtyři hodiny se sem vrátíme na pokračování slávy, jak jsem si přečetla na plakátu *Maggiolata Lucignanese*.“

Díky utišujícím lékům prospal František celé nedělní dopoledne. Ale léky nebyly všemocné a nedokázaly utišit jeho rozbouřenou mysl, která si dělala, co chtěla. Probudil se zpocený po poledni a hned si uvědomil svá bolavá záda. Bolelo ho ale celé tělo, protože ležel na břichu a nemohl se pohnout. V matraci pod sebou měl otvor, kterým mohl močit do nádoby, připevněné ke spodku postele. Zdánlivě příznivá situace, ve skutečnosti ale musel František neustále pracně překonávat desítky let vžitou zábranu, která hlásala, že v posteli se nemočí. *Ovšem, jak to budu ze sebe tlačit do nebe, to si opravdu neumím představit, táh-*

lo nešťastnému pacientovi hlavou. Avšak byla to obava předčasná, neboť po prožitém šoku se i jeho další tělesné orgány rozhodly dát si na čas než začnou opět fungovat.

Ve skutečnosti Františka probudily hlasy. Do místnosti vplulo několik párů nohou a jedny z nich promluvíly česky:

„Dobré odpoledne, pane František, jak se máš?“

(Když Procházka volával do vlasti, začínal vždycky: Čau, vole, jak se máš?)

Ten hlas jsem už někdy slyšel, pomyslel si František zmateně, ale kde? V pekle? V minulým životě? Nebo kde?

„Dík za optání... Kdo vlastně jste?“

„Jsem Angela Luciani a pracuji jako tlumočnick pro hrabě Giovanni di Cappello, kterému ty zachránil život.“

Františkovi se zablesklo před očima a rázem byl doma.

„Jasně, vy jste přece Procházková,“ vyrazil ze sebe vítězoslavně.

Angela se otrásla hnusem, což František nemohl vidět, a odpověděla:

„Štěstí pro mne už ne, ale jestli to vylepší tvůj zdravý stav... Já už to mám volný.“

„Procházková,“ řekl František prosebně, „proti vám nic nemám, dokonce si možná s váma rád popovídám... jen mi sem proboha nevoďte toho cvoka, kvůli kterému tu trpím!“

„Bohužel,“ řekla Angela suše, „on vedle tvá postel.“

„Bože, proč mě tak trestáš?“ zaúpěl František a směrem k tlumočnici vyštěkl výhrůžku. „Procházková, upozorňuju vás, že budu sprostěj!“

Tlumočnice si však nemínila všechno nechat líbit a hbitě kontrovala.

„A já říkám tebe, já budu slušný!“

Hrabě di Cappello mezitím naslouchal podivné řeči, ze které mu naskakovala husí kůže. Místo libozvučné italštiny éterem lítaly podivné zvuky jako *di – dě – šu – ňu – če* (to jediné mu bylo blízké) – a dokonce jakési *ři – řu – ře...* *Odporně šišlavá řeč*, myslel si hrabě, *už je mi jasné, proč se tak významní autoři Dante a Petrarca museli narodit v Itálii...* Ovšem když se na něho Angela tázavě podívala, rychle zahnal ty podivné myšlenky a nasadil slavnostní tón.

„Slovutný zachránce, přišel jsem se pozeptat po vašem zdraví a též jsem vám přišel sdělit, že vaše rodina je v pořádku zabydlena v Lucignanu, neboť odmítli moji nabídku na ubytování v mém paláci ve Florencii. Ani jsem se jim nedivil, na venkově mají větší klid. Jakmile objevím svého syna, pošlu ho za nimi, aby se o ně postaral. Zná Toskánsko jako své boty a automobil řídí lépe než já, takže o rodinu se nemusíte obávat, bude v dobrých rukách. Všichni se strachují o vaše zdraví a chtějí vás co nejdříve navštívit.“

Po posledních Angeliných slovech se František zachvěl a nesouhlasně zavrtěl hlavou.

„Tak vod konce, Procházková,“ řekl uvážlivě. „V žádném případě si nepřeju návštěvu kohokoliv ze své rodiny. Ať se věnují své dovolené a mě nechají na pokoji. Nechci, aby mě viděli takhle...“

...*bezmocný*, doplnila si Angela sama pro sebe a přeložila vše do italštiny.

„Jak jste ušlechtilý,“ špitl hrabě dojatě.

„Že jo?“ podivil se František spontánně. „Já to vím, ale proč mi to nikdo nikdy nepřizná?“ Vzápětí se ale dostal do reality a vybuchl:

„Mě neovoblnbe sladkýma řečičkama... Procházková, mohl by mi konečně vysvětlit, co dělal v tom svém autě, než skončil na louce, a proč přestal řídit? Přemýšlím o tom pořád, pokud jsem při vědomí. Původně jsem byl přesvědčený, že v tý zatačce zešlel, ale von kupodivu mluví občas docela souvisle...“

Angela si dala na překladu záležet, neboť usoudila, že jde do tuhého.

„Ach, vím, že nejsem dobrý řidič, a omlouvám se, že jsem svou nepozorností zapříčinil vaše trápení,“ zapýřil se hrabě. „Automobil mi nic neříká, jsem svým založením spíš básník a filozof... Sám se divím, kde se to ve mně vzalo, většina mých předků byla nadána spíš ekonomicky a vojensky... Tak tedy, večer před osudným dnem byl u mě na návštěvě můj přítel Andrea Score-si, profesor literatury na florentské univerzitě. Popíjeli jsme dobré víno z mých sklepů a rozebírali některé zajímavé pasáže z Dantova Pekla. Když jsme se dostali ke zpěvu dvacátému druhému, ve kterém chtějí ďáblové mučit hříšníka Ciampola Navarrese, řekl profesor, že Navarrese byl pěkný lotr a že žádný trest pro něho nebyl dost dobrý. Já jsem oponoval, že právě v tomhle případě to Dante dost přehnal a že si nejspíš vyřizoval nějaké vlastní účty se všemi Navařany. Každý jsme hájili svoje, postupně jsme zvyšovali hlasy a nakonec jsme na sebe řvali. Bohužel mi pořád chyběl přesvědčivý argument, kterým bych ho zatloukl do země. Pak profesor rozhorleně opustil palác.“

Druhý den, když jsem se odpoledne probudil, začal jsem nad problémem bádát. Pak jsem si vzpomněl, že jsem si kdysi na venkov odvezl Dantovu korespondenci. Tam bych mohl najít řešení! Skočil jsem do auta a vydal se do své vily v Gaiole in Chianti. Cestou jsem se pokoušel recitovat onen zpěv dvacátý druhý z Pekla. A hned na začátku, sotva jsem měl oddeklamováno pár veršů...

Hrabě se vztyčil, vypnul hrud' a v očích se mu objevil jakýsi nadpozemský jas. Díval se kamsi do daleké minulosti a z úst se mu linula libozvučná italština:

*„Io vidi già cavalier muover campo,
E cominciare stormo, e far lor mostra,
E talvolta partir per loro scampo:
Corridor vidi per la terra vostra,
O Aretini, e vidi gir gualdane,
Ferir torneamenti, e correr giostra,
Quando con trombe, e quando con campane,
Con tamburi, e con cenni di castella,
E con cose nostrali, e con istrane...”*

*Já viděl jezdce polem v útok hnát,
řadit se k bitvě nebo na přehlídky
a někdy také z bitvy utíkat.
Viděl jsem, jak k nám vpadly jízdní hlídky,
ó Arezzani, nájezdy a plen,
viděl jsem hry a turnajové bitky,
zvonili při nich, bili na buben,
kouř vypouštěli z hradů, do trub duli,
podle toho, jak který zvyk má zem...**

...tak dokonale mě pohltilo kouzlo Dantových veršů, že jsem ztratil pojem o čase... Byl jsem zkrátka ve třináctém století ve své milované Florencii a k zuřivosti mě přiváděli Arezzani. Bohužel jsem přehlídl tu *curvu* – zatačku a ztratil vládu nad vozem.“

„A pak propuklo peklo – ale skutečný,“ řekl František tiše, když Angela dospěla v překladu až sem.

Dlužno ovšem dodat, že překlad v podání Angely Luciani vypadal takto:

„*Já viděl – vojáci útočili a zase utíkali. Ó, vy lidi z Arezza špatný... špatný... ničit a ničit... Taky viděl turnaje, byly moc hezký, šermovali tam, troubili a kouřili...*“

„...hulili, Procházková... asi hulili marjánu...,“ kvílel František „a proto šel z těch hradů kouř... Bože, co jste dělala ve škole, Procházková?“

Kdyby Dante Alighieri slyšel interpretaci svých veršů z úst Angeliných, neváhal by ani vteřinu a srazil by ji do nejhlubšího kruhu svého pekla. Tam by si ji s gusem opékal na grilu a hulákáním svých božských strof by přehlušoval řev nebohé tlumočnice.

Františkovi se v paměti zjevila školní léta na gymnáziu, povinná četba Dantovy *Božské komedie* a z hlubin mozku se náhle vynořilo trojverší, které se kdysi naučil nazpaměť a které používal vždy, když ho nutili přednášet básně.

„Řekněte mu, Procházková, že jeho situaci už Dante popsal. Takhle:

A žádný básník nevypadl z role

tak jako já, tady mi došla nit,

příznám: jsem v koncích a vyklízím pole...

(...a všichni mi polibte řiť! dodával svůj verš, ale většínou jen pro sebe)

...ale proboha, snažte se trochu, je to přece váš kultovní básník, mistr slova, tak ho tak nemršte!“

Angelu na chvíli napadlo, že by se měla urazit, ale vzápětí u ní zvítězila profesionální čest a dala si na překlada záležet.

Hrabě zpozorněl.

„Co to je?“ zeptal se.

„To nemůže znát,“ vysvětlil František. „To je z Dantova *Ráje*. My Češi, holubičí povahy, známe Ráj. Von, divoký Ital, bojovník, který vypouští kouř a fouká do trub, zná jen *Peklo*.“

K tématu holubičích povah Čechů by Angela ráda pronesla diskusní příspěvek, ale byla disciplinovaná a překládala. Hrabě se rozzářil a nejraději by pacienta na nemocničním lůžku zulíbal. Cizinec odněkud z barbarské Středozemě a zná Danta! Hrabě se do něho zamíloval.

„Ach, signor Francesco,“ zvolal nadšeně, „vy jste lyrik! Vy jste duše spřízněná... vy mě chápete...“

Při slově lyrik se Angela málem skácela.

„Blázen,“ zavyl František zdrceně, „tušil jsem, že to bude blázen. Dosud jsem považoval básnického doktora z *Vesničky* za zdařilý výmysl, ale von je reálný... a dokonce má bráchu v Itálii... Bože, to je hrozný!“

„Ale, signor Francesco,“ rozzářil se hrabě, „naše oběti nebyly marné! Našel jsem ty argumenty na obhajobu Ciampola Navarrese a profesora jsem rozdrtil na celé čáře!“

„Kretén!“ vyrazil ze sebe František.

Angela se hlasitě rozkašlala a současně urovnávala Františkovi polštář tak, aby ho mohla trochu přidusit.

„Kretén,“ kvílel František do polštáře, „je to kretén!“

Hrabě zpozorněl, neboť se mu zdálo, jakoby někde na blízku promluvil Ital, avšak rychle to hodil za hlavu. Zato Angela pacienta důrazně napomínala:

„Pane František, já už zvykla, že jsi sprosták. Já to unesu. Ale prosím, sprostí česky. Protože vy Češi tak hrozný sprostáci, že k tomu vaše řeč málo, berete samý hnus... hnusy od jiný jazyky, i od italský – ale to dobrý ne – já to vím od Procházka... Možná hrabě blázen, ale chce být na tebe dobrý a já dobrý džob od něj. Tak prosím NESER BOHA!“

Procházkův vliv na Angelu byl zaručeně hlubší, než byla ochotna připustit.

Závěrem své řeči Angela Františka nadchla do té míry, že pokorně přislíbil, že pro příště bude vulgární jen v ryzí češtině. Rozhovor ho však vyčerpал. Začaly se mu dělat ohnivé kruhy před očima a František se opět propadl do říše snů.

Měsíc spoře osvětloval ponurou krajinu – mýtinu obklopenou temným lesem, s pahorkem, na jehož úpatí začínala propast. František stál na jejím okraji, a ačkoliv se zoufale snažil pohnout směrem od ní, nemohl zvednout nohu. Pár kroků před sebou viděl pardála, připraveného ke skoku. Vlevo od něj ho zkoumavě pozoroval lev. Na pravé straně se mlsně olizovala hladová vlčice. František pochopil, že jediná volná cesta vede do propasti; když se k ní ale obrátil čelem, zjevila se vedle něho mužská postava.

„Zadrž,“ řekl muž středního věku, „ještě nenastal tvůj čas.“

„Kdo jsi?“ zeptal se František.

„Jsem básník,“ odpověděl muž. „Domovem mi byla Florencie, milenka něžná i děvka nenáviděná. To já jsem lidem ukázal peklo, očistec i ráj v té velké komedii života...“

„Tys Dante,“ řekl František. „Dante Alighieri.“

„Ano,“ odvětil básník smutně. „A tys humanistický ignorant, který horko těžko loví střípky vědomostí o mém díle z povinné četby na gymnáziu. Jsem tu proto, abych ti ukázal peklo, které tě bezpochyby nemine, neboť jsem do něho zasadil jiné muže pro menší přestupky, než je tvá omezenost. Provedu tě peklem, aby sis v něm vybral své místo.“

Ukázal do propasti. Daleko v hloubce se na dně dívoce převalovalo žhavé magma země a z hlubin stoupala pára. Františka ovanul závan teplého vzduchu. Muž mu pokynul a začal sestupovat. František ho fascinovaně následoval.

„Jsme v prvním kruhu,“ řekl Dante.

K Františkovu překvapení však na něho nejukli čerti s vidlemi ani jiné bestie. Ocitli se v nádherném zámku, prozářeném jasným světlem, ve společnosti samých úctyhodných mužů a žen.

„Tohle je Platon,“ ukazoval básník, „tamhle Orfeus, Sokrates, Seneca, Ptolemaios, Eukleides... Znáš aspoň některého?“

„Slyšel jsem o nich,“ zamumlal František. „Umělci, filozofové... U nás na technice tak ještě Eukleidovy věty... Ale proč jsou tihle géniové ducha v pekle?“ nechápal.

„Zařídil jsem jim fešácké peklo,“ odtušil básník suše. „Byli dobří, ale nestihli křest.“

No, tak to se v tvém pekle Češi ušlapou, pomyslel si František.

Do obličejů mu vyltla ohnivá vichřice, v níž se křečovitě zmítala těla mužů a žen.

„V druhém kruhu jsou ti, kteří zhřešili smyslností,“ zahlásil Dante. „Vidíš? Semiramis, Elektra, tamhle sebou škube Kleopatra..., Helena, Achilles...“

„A ti dva krásní mladí lidé, kteří se řítí proti nám?“ zeptal se František dychtivě.

„Tristan a Isolda.“

„Ale vždyť ti jsou příkladem čisté lásky,“ zaprotěstoval František. „Ti by měli být v nebi!“

Dante se pohrdavě ušklíbl.

„Pro vás jsou ztělesněním čisté lásky, protože vy jste všichni prolezli smyslností skrz naskrz. Pro mě jsou to hříšní obšourníci, kteří podváděli manžela a strýce.“

Třetí kruh bičovaly prudké deště a krupobití. Hříšníci neměli kam se před nimi ukrýt.

„Co provedli tihle?“ zeptal se František.

„Zhřešili obžerstvím.“

Tak to je v pytli, pomyslel si František, to jsou tři čtvrtiny Čechů právě tady.

Ve čtvrtém kruhu se rvali lakomci s požitkářskými mar-notratníky. V pátém – močálu Styx – se topili prchlivci. Přišli k hrobům, z nichž šlehaly plameny.

„A tady?“ obrátil se k průvodci František.

„To kacíři jsou, zatvrzelí v zlobě,

i s přivrženci sekty své či strany,

a je jich mnohem víc, než zdá se tobě,“ zněla odpověď.

„Tak to se mi ulevilo,“ oddechl si František. „Takže tady jsou uskladnění všichni naši komouši. Já bych je tedy umístil ještě níž, ale když myslíš...“

„Kdo to jsou komouši?“ zeptal se Dante.

Do obličeje mu vlítla ohnivá vichřice, v níž se křečovitě zmítala těla mužů a žen.

„Ty nemůžeš znát,“ odvětil František hořce. „Ti přišli dlouho po tobě. Kdybys jen tušil obludnost jejich zločinů, všechny hříšníky, které jsme viděli doteď, bys přemístil do nebe.“

V sedmém kruhu se v krvavé řece topili násilníci. Sebevrazi byli proměněni ve stromy a keře, které dokola ožíraly Harpyje. Na rouhače proti Bohu padal žhavý písek. Zvyšující se horkost cítil František i na svém těle. Básník na něho pohlédl.

„Zdá se, že zdejší klima ti nesvědčí,“ usoudil. „Vezmeme tedy osmý kruh rychleji.“

Pokynul a před nimi přistál netvor s ostny na ocase. Nasedli, netvor vzlétl a pomalu začal v soustředných kruzích klesat do propasti.

V nejvyšším ochozu bičovali běsové podvodníky, svůdce a kuplíře.

O kus níže kupčiči s odpustky vězeli v jamách, z nichž jim koukaly jenom nohy, které olizovaly plameny.

Kouzelníci, věštcí budoucnosti, astrologové s hlavami obrácenými k zadku.

Úplatní úředníci koupající se ve vařící smole.

Pokrytci, zloději, pomlouvači, falšovatelé...

František pomalu přestával vnímat. Kruhy, barvy, lidé, mučení i mučitelé – vše se mu slilo do rudé kouřové clony.

Znepokojená sestra pozorovala pacientův boj s vlastním nevědomím a po chvíli odešla pro lékaře. Ten přišel a píchl nemocnému uklidňující injekci.

František opět otevřel oči. Horkost jako mávnutím kouzelného proutku zmizela. Kolem dokola panovala hladká plocha ledu, z níž vyčnívala zamrzlá lidská těla. Někteří koukala jen hlava, jiní vězeli v ledu do pasu. Ti, kteří

*mohli, se rvali mezi sebou. Dva starci si navzájem ohlo-
dávali hlavy.*

*„Zrádci, zrádci, zrádci,“ ukazoval rukou Dante. „A tam-
hle vzadu uvidíš samotného Lucifera.“*

František slastně vydechl.

„Jak je tu příjemně chladno...“

Básník nevěřičně zakroutil hlavou.

*„To je vše,“ řekl. „Ukázal jsem ti své peklo. Mysli na ně,
až se zase vrátíš do života.“*

*„Ach, Dante, Dante,“ odvětil František hořce, „do tvé-
ho pekla bychom se my, lidé pozdějších věků, propadli
všichni. Neznabohů bez křtu je nás většina, smyslnost,
obžerství, marnotratnost, to vše je teď vydáváno téměř
za ctnosti, nevěra za hrdinství... Tvé nebe, Dante, by
dnes bylo liduprázdné. A v pekle nával. Naše peklo, bás-
níku, už je jiné...“*

Odpolední program slavnosti v Lucignanu byl ještě bohatší, i když se na smůlu ochladilo a občas i zapršelo. Dopolední průvod tvořil tentokrát jen předvoj. Za ním následovaly lidové kapely prostřídané tanečnice z folklorních skupin, mažoretky, práskači bičem... Vrcholem byly čtyři alegorické vozy – každá připravila jedna městská čtvrť – tažené traktory. Jejich řidiči měli plné ruce práce, aby široké a vysoké konstrukce pohádkových výjevů projely úzkými uličkami. Byla tam Aladinova lampa z bílých a červených karafiátů i s Aladinem a jeho družkou na létajícím koberci ve výšce prvního patra...

„Hele, ten Aladin je nějak žádaněj,“ všimla si Petra. „Dopoledne na mě jako běžec špulil zadek.“

„Taky je to kluk k vystavování,“ uznala matka. „Možná jenom...“ dodala už sama pro sebe.

Další *contrada* vezla celý zámek z růžových, bílých a žlutých karafiátů a velký střevíc z bílých květů. Princezna byla v bleděmodrém mušelinu a mladičkový princ vypadal jako bílý admirál. Alenka v říši divů se i s otevřenou knihou vezla vysoko nad hlavami diváků na spirálovité konstrukci pokryté žlutými a červenými karafiáty. I čtvrtá konstrukce čněla do výšky pokrytá tisíci karafiáty všech barev a oživená malými mořskými potvorami, neboť se jednalo o výjev z Malé mořské víly. A všichni lidští tvorové na alegorických vozech házeli karafiáty divákům.

„Mno,“ protáhla Petra s despektem, „tedy o vkusu se tady moc mluvit nedá.“

„Tak o něm nemluv,“ zpražila ji matka, „a zkus se jen prostě radovat jako ostatní. Ze sluníčka, z květin a z máje. Je to celkem prosté, intelektuálko.“

S úlevou se odpoutala od frflajících potomků a věnovala mateřský pohled dvojici malých dětí, které byly součástí historického průvodu. Chlapec s holčičkou se drželi za ruce a s vážnou tváří plnili svůj úkol. Nebylo žádné teplo a klučina měl pod historickým úbořem soudobé džínsy, což v Marii vyvolalo dávnou vzpomínku na jiný průvod jejího dětství. Bylo to taky v květnu, jen na jeho začátku, v zemi, jejíž tehdejší vládci staré tradice bez milosti zlikvidovali a nahradili je svými – tradicemi dělnického hnutí. Občas i na prvního máje padal sníh a maminky děti nabalily teplým prádlem pod pionýrské košile s rudými šátky, aby z té povinné slávy neonemocněly. I v tom tehdejší průvodu byly alegorické vozy:

na jednom zlý kapitalistický běloch bičoval černocho, na jiném tlustý imperialista vyhrožoval lidstvu bombou a na dalších byly předváděny světlé zítřky země, v které žila, i celého socialistického tábora.

Marie se dívala v Toskánsku na průvod, který přetrvává staletí, a s úlevou věnovala vzpomínku tomu českému, který nepřežil čtyři desetiletí. *Asi proto, že tradice z vůle obyčejných lidí není totéž co tradice z vůle pracujícího lidu,* pomyslela si se zadostiučiněním.

Aby si diváci i účinkující opravdu užili, prošel celý průvod okružní ulici čtyřikrát. A potom následovala vystoupení folklorních souborů. Domů se trojice dostala až pozdě večer. Sedli si ke stolu a Honza otevřel láhev červeného vína.

„Na zdraví tátovi,“ pozdvihl skleničku a Marii se orosily oči.

„Měli bychom mu zavolat,“ řekla nejistě.

„Ale ne, prosím tě,“ namítla Petra. „Třeba spí a ty ho budeš budit. Napiš mu esemesku, když už musíš.“

„Když já tak nerada datluju,“ povzdychla si matka.

„Tak mu napiš jen *miluju tě*, jako v americkém filmu,“ navrhl Honza. „Ulož si to do paměti a pošleš mu to každý den. Voni to tak dělají.“

„Viš co, ty chytřej,“ řekla mu matka dopáleně. „Strč si ty americký zvyky někam. Čtyřicet let do mě prali ruské zvyky. Konečně chci být sama sebou.“

Petra položila prázdnou skleničku na stůl.

„Ale přivítání to nebylo špatný,“ řekla smířlivě.

Jídelna v paláci di Cappello byla dimenzována na společnost renesanční éry a dva lidé se v místnosti,

vyzdobené obrazy předků, poněkud ztráceli. Seděli u rozměrného stolu proti sobě. Otec a syn. Hrabě v nejlepších letech, syn Giuseppe pětadvacet. Byla to vzácná chvíle. Přestože společně obývali rodinný palác ve Florencii, vídali se zřídka a většinou letmo. Každý žil svůj vlastní život.

Hrabě počkal, až kuchařka odnese nádobí po večeři, a pak řekl:

„Nechybělo mnoho a seděls u tohoto stolu sám.“

„Já vím, já vím,“ ošil se nervózně syn na židli, „nemluv už o tom. Je to za tebou.“

„Je a není,“ odušil otec. „Já žiju, můj zachránce úpí v nemocnici a zbytek jeho rodiny je opuštěný v Lucignanu. Víš dobře, že si dávám pozor, abych tě příliš neobtěžoval, ale tentokrát potřebuji tvou pomoc.“

Otcův hlas zněl naléhavě a syn začínal tušit, že dnes rodičovské smyčce neunikne.

„A v čem by jako měla spočívat ta moje dobročinnost?“

„Potřebuju, aby ses ujal těch Čechů, ukázal jim toskánskou přírodu a památky, vzal je do restaurací, do kterých by sami nevčkročili, a přiblížil jim život v Itálii... Zkrátka, aby ses jim dva týdny *nadstandardně* věnoval.“

Giuseppe chvíli vstřebával otcovu informaci. *Tak oni mě připraví o dědictví*, napadlo ho s údivem, *a já jim mám za to pomáhat...* Potměšile se mu to dralo na jazyk, ale zavčas se zarazil. Na tak drsné vtipkování nebyl ještě otec po prožitém šoku připraven.

„No, jak vidím, musím za tvůj život tvrdě zaplatit kusem svého mládí,“ řekl otráveně. „Utírat prdelky podělaným dětičkám, dělat šaška tlusté milostpaní a cítit boty šlechtnému zachránce. A konverzovat s nimi pomocí

rukou, protože tihle rudoši z Východu umí jen rusky.“ Vyloudil na tváři výraz mučedníka a dodal s těžkým povzdechem: „Ale co bych pro svého zploditele, chleboďárce a štědrého sponzora neudělal!“

Po dobu synova citového výlevu počítal hrabě v duchu do deseti. Potlačil přitom náhlé vnuknutí skočit po svém potomkovi a třískat mu hlavou o zeď dokud nedostane rozum, neboť si uvědomil, že by nejspíš dřív povolila ta zeď. Když opět promluvil, byl už do té míry vyrovnaný, že jeho hlas zněl ledově klidně.

„Milostpaní není tlustá a mluví slušně anglicky a francouzsky, protože je to bývalá letuška,“ začal a jeho zrak probodával synův obličej. „Jejich klukovi je dvacet, holce přes dvacet, oba mluví anglicky líp než ty,“ pomalu zvyšoval hlas, neboť jižní naturel se prostě znásilnit nedá, „zadky jim utírat nemusíš, ale tu dámu požádám, aby ten tvůj nakopala každé ráno, hned jak se vzbudíš!“ řval už konec svého sdělení hrabě nepřičetně.

„Oukej, oukej,“ tišil syn otce. „Když anglicky, tak anglicky. Konečně vidím slabý světýlko na konci tvého černého tunelu. Viděl jsi tu dívku? Jak vypadá?“

„Podle mých staromódních očí je pěkná,“ zabručel hrabě, aniž by si lámal hlavu s faktem, že zbytek české rodiny vlastně neviděl.

„Hm, světýlko začíná sílit,“ ucedil Giuseppe. Rozhlédl se po jídelně a dodal: „Jako některá z těchto rokokových příbuzných snad?“

Otec zbrunátněl.

„Víš co, ty pitomče? Táhni k čertu!“

5/ pondělí

Arezzo - Monterchi - Sansepolcro bitva na pláni Campaldino

Po divoké noci spal František dlouho. Když se probudil, slunce už dávno svítilo a otevřeným oknem proudil do místnosti svěží vzduch.

„Dobré ráno,“ ozvalo se od stolku a František zbystřil pozornost.

„To jste vy, Procházková?“ zeptal se mdle.

„Ano. Pan hrabě měl starost, když budeš chtít mluvit česky. Anebo tady s doktory a sestry.“

„A hrabě...“, zeptal se František opatrně s těžko potlačovanou úzkostí.

„Moc se omlouvá, ale musel nudně cestovat dva dny pryč.“

„Báječný,“ přerušil ji pacient. „Větší radost jste mi udělat nemohla. Dva dny bez toho blázna!“

Angela si o tom myslela své, ale nechtěla pacienta rozčilovat.

„Jaká byla noc, pane František?“ zeptala se zdvořile.

„Byl jsem v Pekle, Procházková. S Dantem. Bylo to peklo.“

Tlumočnice z toho dvakrát moudrá nebyla, a tak mlčela.

„Radši bych byl v ráji s holkama od Botticelliho,“ mumlal si František do polštáře, „ale není mi holt dáno. Asi jsem moc zlobil.“

Na delší dobu se rozhostilo ticho, kterého Angela využila k vyřešení problému, jenž jí ležel na srdci.

„Pane František..., můžeš ty tykat?“ zeptala se nespěšně. „Viš, já a Procházka... my byli ty a ty... a pro mě je to lepší...“

„Ale jasně, Procházková, vlastně... Angelo,“ usmál se František. „Já a ty... budeme ty a ty... Ty ty ty,“ zamumlal do polštáře.

Chvilí bylo opět ticho, ale pak Františka něco napadlo.

„Poslyš, Angelo... Jak jsi vlastně přišla k Procházkovi?“

Italce se z hrudi vydral tragický vzdech. Nebylo to zrovna její oblíbené téma.

„On utekl z Československa,“ zahájila pomalu, „a dostal práci u nás v podniku. Nic moc – zametání, něco oprava... Já s ním mluvila a řekla, dokud ty nebudeš umět *parlare italiano*, tak žádná pěkná práce... A on hned: budeš ty mě učit? A já: co ty mi dáš za to? A on hned: sebe. Nic jiného nemám.“

Angela si zase povzdechla.

„Víš... Já žádná královna krásy a nikdy Ital řekl mně: já dám ti sebe... Tak on chodil do můj byt, já učila italsky a on mi dával sebe. A platil poctivě... Bože... byl tak pěkný...“

Ženě zvlhly oči. Chvilí hledala v kabelce kapesník a pak se vysmrkala.

„Platil tak moc, až já měla velký břicho,“ pokračovala v odkrývání svého života. „Byla svatba, Procházka rád, on dostal *cittadinanza italiana*, to občanství... Přišla dcera, pár let bylo pěkně. On dostal dobrá práce, byl u jiný lidi a tam poznal jedna mladá holka, *puttana* jedna... ona z Milano... kdepak, v Milano vždycky špatný lidi... a utekl za ní. A já zůstala s malá holka sama.”

„A platí na ni aspoň?“

„*Alimenti?* Platí, aspoň to... Ale víš ty, co dobrý?“ rozzářila se. „Český bába a děda! Oni posílají dárky, jezdí do Firenze a my za nimi nebo jen dcera prázdniny. To je velká pomoc a já ráda...“

„Víš, Angelo..., ale ty to už víš,“ řekl František zadumaně, „člověk musí být vděčný za každý pěkný rok života. Protože někdo jich sice zažije hodně, ale někdo skoro žádný.“

„Ale já nebrečím. Vždyť nejsem první, ani poslední...“

Jejich dialog přerušil příchod sestry a Angela se ulehčeně odklidila do pohotovostní pozice na chodbě.

Marie se probudila dost pozdě. S úlevou si však uvědomila, že v noci neslyšela štěkot psů a že *sekačkama ukojili svou vášeň hospodáři včera*, pomyslela si spokojeně. Koupelnu už našla bez tápání a brzy vrněl kávo-var v kuchyni svou voňavou piseň. Nad šálkem kávy

na balkoně jí došlo, že včera nenaplánovali žádný výlet, ale když se podívala na hodinky a odhadla čas vstávání dětí, s povzdechem začala hledat cíl jejich dnešní cesty co nejbliž.

Před desátou se vyštrachal Honza a třískal dveřmi tak mocně, že za chvíli vylezla našťvaná Petra. Marie slyšela výměnu názorů mezi sourozenci, podle nich tlumenou, ve skutečnosti dost hlučnou. Do kuchyně však děti vkročily už uklidněné. Na stole měly připravený chléb, máslo, sýry a *prosciutto* nakrájené na tenké plátky, ředkvičky s cibulkou, čaj a mléko. Pustily se do snídaně, zatímco jejich matka se úporně prodírala mapou a průvodcem po Toskánsku.

„Tak cos naplánovala dnes?“ zeptal se s plnou pusou Honza.

„Prosím tě, dožvýkej, dřív než začneš mluvit,“ neudržela se matka. „Protože jste se opět vykopali z postelí tak pozdě, našla jsem náš cíl nedaleko – Arezzo a jeho okolí.“

„Co je zajímavýho v Arezzu a jeho okolí?“ zeptala se Petra.

Matka zalistovala v průvodci, aby měla oporu ve výkladu.*

„**Arezzo**. Už 600 let před Kristem bylo důležitým střediskem, jedním z hlavních měst etruského svazu dvanácti měst. Ostatně, s památkami na Etrusky se budeme setkávat po celém Toskánsku, protože tohle bylo jejich území. Asi 68 roků před Kristem se zde narodil Gaius Cilnius Maecenas, který později tak horlivě podporoval umění, až se dostal jako pojem *mecenáš* do všech jazyků světa.“

„A rodinej majetek přived na buben,“ suše poznamenal Honza.

„To se mylíš,“ pokračovala matka. „Pocházel z bohatého rodu, byl velmi schopný diplomat a taky byl přítelem císaře Augusta. Bohatství stále zvyšoval, ale využíval ho i k podporování především básníků, například Vergilia a Horácia. Ale to jen na okraj, protože z *mecenáše* nic neuvidíme. A ještě jeden starověký muž je zajímavý: v letech 990 až 1050 zde žil mnich Guido z Arezza, který zavedl do evropské hudby notové písmo a stupnice.“

„Páni,“ vydechla Petra. „Před tisícovkou let už znal mnich noty – a já do dneška ani jednu...“

„Tím se tedy nechlub,“ pohlédla na ni matka přísně. „Když jsme chtěli, aby ses naučila aspoň na dětskou flétnu, taks ji vzteky přerazila o stůl.“

Zalistovala v průvodci a pokračovala:

„Roku 1304 se v Arezzu narodil největší italský lyrický básník a humanista Francesco Petrarca, když jeho rodiče předtím vyhnali z Florencie černí guelfové. Sice tu žil jenom do svých devíti let, ale přesto mu tu postavili pomník.“

„Petrarcu znám,“ řekla Petra. „Víš o tom, že se v Mantově sešel s císařem Karlem IV.? Roku 1354. To mu bylo asi padesát – teda Petrarcovi. A Karlovi... To máme 54 minus 16... to se teda blbě počítá... bez deseti... a bez šesti, to je... 38. Mladík. No, a slovo dalo slovo – asi se spolu namazali – a dva roky nato přijel básník na návštěvu Prahy. Pak si dlouhý roky dopisoval s císařem, arcibiskupem Arnoštem z Pardubic a kancléřem Janem ze Středy. Zajímavý je, že císaře několikrát pěkně sprdnul, ale ten si ho přesto vážil. Kultivoval středoevropský barbarý.“

Matka vrhla uznalý pohled na dceru.

„No, snad to s tím tvým vzděláním nebude až tak hrozné...“

„Zeměpis mi nic neříká,“ odušila Petra. „Dějiny a osobnosti ano.“

„No tak to Arezzo,“ přerušil je Honza. „Uvidíme tam vůbec něco? Nebo budeme jen nasávat duchovno?“

„No, zrovna tobě by neškodilo, kdybys občas nasál,“ podotkla matka s despektem. „Tedy, ne že bys vůbec nenasával, ale... Ach jo, už jsem u toho. Mezi lety 1453 až 1464 ve městě působil malíř Piero della Francesca, narozený v Sansepolcru.“

„Franta ze svatýho pokru,“ poznamenal Honza ponuře. „To neznají jiný jméno než Franta?“

Matka na něho vrhla přísný pohled.

„Ještě že tě neslyší tvůj otec. Až navštívíme Assisi s kultem svatého Františka, tak pochopíš, proč je v Itálii tolik mužských s tímhle jménem. A nepřerušuj mě, nebo dnes neodjedeme. Piero della Francesca zanechal své životní dílo – cyklus fresek *Legenda o Pravém kříži* – v kostele San Francesco...“

„Zase,“ zahuhlal syn.

„...ze třináctého století. Jeho fresky se vyznačují jednoduchou kompozicí a dýchá z nich klid.“

„To jsem rád,“ oddychl si Honza. „Rád bych zbytek týchle cesty strávil v klidu. A co to okolí?“

„No, další jeho úžasná díla jsou v muzeu v Monterchi a v Sansepolcru, tak bychom to pak mohli vžít přes ně...“

„Hele, abysme se z těch obrazů nezjančili,“ vmísil se neklidně Honza do výkladu.

„...a takovým obloukem přes Poppi – sakra, kde já jsem to Poppi už tady viděla...“

„Já ne, já ne, po pi, po pi,“ zanotovala Petra bujaře.

„Jo, tady,“ vykřikla vítězoslavně matka. „V bitvě u Campaldina roku 1289, které se údajně zúčastnil i Dante Alighieri, porazili florenští guelfové ghibelliny z Arezza.“

„Zadrž, máti!“ zvolala náhle dramaticky Petra. „To je moc informací najednou! Předně: co má společného Campaldino a Poppi?“

Matka pokrčila rameny.

„No, někde tam to asi je,“ řekla bezradně.

„To teda ne,“ ozval se Honza, který se mezitím zmocnil mapy a teď ji důkladně zkoumal, „tady žádná vesnice Campaldino není.“

„Ale synáčku,“ ošila se matka, „na té mapě nemůže být každá ves. Prostě...“

„Na týhle nej-po-drob-něj-ší mapě, kterou jsem včera zakoupil,“ řekl důrazně Honza, „je každá toskánská prdel!“

„No tak,“ zaprotestovala matka, ale než stačila pokračovat, vykřikl Honza vítězně.

„Tady to je – ale žádná vesnice. Nad Poppi je *Piano di Campaldino!*“

„Neříkala jsem to?“ vmísila se zase Petra. „Přišli od Florencie a od Arezza, zahráli na píano *Já ne, já ne, po pi, po pi...* a bylo po bitvě.“

„Trhni si,“ utřel ji bratr. „Radši se podívej do slovníku na *piano.*“

Ukázalo se, že piano je rovina nebo pláň a záhada názvu bitvy byla rozluštěna. Bitva zkrátka nebyla *u*, ale

na pláni. Zvidavá Petra chtěla pokračovat s *guelfy* a *ghibelliny*, ale matka vysvětlení odsunula až na vzdálenou pláň, protože začala být nervózní, že program nestihnou.

Příjezd do Arezza od Lucignana rozhodně není nijak okouzující. Návštěvník dlouho projíždí nezajímavými čtvrtěmi města; má-li štěstí, pojedje nakonec železniční trať, zahne vlevo k nádraží a s úlevou zaparkuje na velkém parkovišti v jeho blízkosti. To udělali i naši hrdinové a pěšky se vydali do středu starého města na Piazza Grande. Jenže sešli z cesty a oklikou se dostali do parku Passeggio del Prato. Rozlehlý park byl na výšině a cesta po jeho okraji skýtala krásný rozhled do kraje.

„Podívejte,“ ukázala Petra na rozlehlé bílé sousoší ve středu parku. „Sázím se, že to je ten slavný Petrarca.“

Nikdo se s ní však nevsadil, protože to bylo jasné.

Na samém kraji parku stála prostorná bazilika z pískovce. **Duomo San Donato.**

„Tady uvidíme první fresku od Piera,“ zašeptala Marie na schodišti před chrámem.

„A proč šeptáš, mami?“ užasl Honza. „Vždyť jsme ještě venku...“

„Aha. Je to Máří Magdaléna,“ dodala už nahlas.

Máří Magdaléna v zeleném šatu a červenobílém plášti vypadala vznešeně.

„Neměla vona být spíš lehká ženština?“ zeptala se Petra, když byli opět na čerstvém vzduchu.

Matka nespokojeně zavrtěla hlavou.

„Víš, jednu hozená špína se dokáže na člověka lepit staletí. Nedávno jsem četla seriózní pojednání: Marie

pocházela z rybářského města Magdala, což má být něco jako ‚věž nasolených ryb‘. A nějaký starý židovský text to město nazval hnízdem neřesti, které zničí Bůh. Co tam neboží rybáři mohli pěstovat za neřesti, už Židé nevysvětlili, ale s Mařenou se to táhne dodnes.“

Marie svůj výklad myslela dobře, ostatně jako všechno, co činila, leč neodhadla, jakým způsobem nahraje svým potomkům na smeč. Začali se předhánět ve vymýšlení neřestí, a kdoví kam by se až dostali, kdyby jim to matka rázně nezatrhla.

„Tak dost,“ zaječela Marie, až jí přeskočil hlas. „Jste v kolébce humanismu, tamhle stojí velký Petrarca... a vy se chováte jako dvě čuňata. Jestli si odtud chcete odvézt jen tohle, tak jste mohli zůstat doma někde v chlivě. To by z vás měl táta radost, že vás sem vyvezl.“

Zmínka o trpícím otci byla podpásovka, což si Marie vzápětí uvědomila, ale na rozpustilé potomky zapůsobila. Mlčky se vydali na cestu ke **kostelu svatého Františka**.

Fresky s námětem *Legendy o Pravém kříži* v presbytáři kostela jim vyrazily dech a daly zapomenout na předchozí rodinnou kolizi. Každý sám si vyhledal mezi třinácti obrazy ten svůj a nechával ho působit na své nitro. Na krásu nemusíte být odborným kritikem, nemusíte rozebírat umělcovo působení barev a světla či jeho odborné znalosti matematiky a geometrie, které v obrazech použil – stačí jen mít vnímavé oko a citlivou duši.

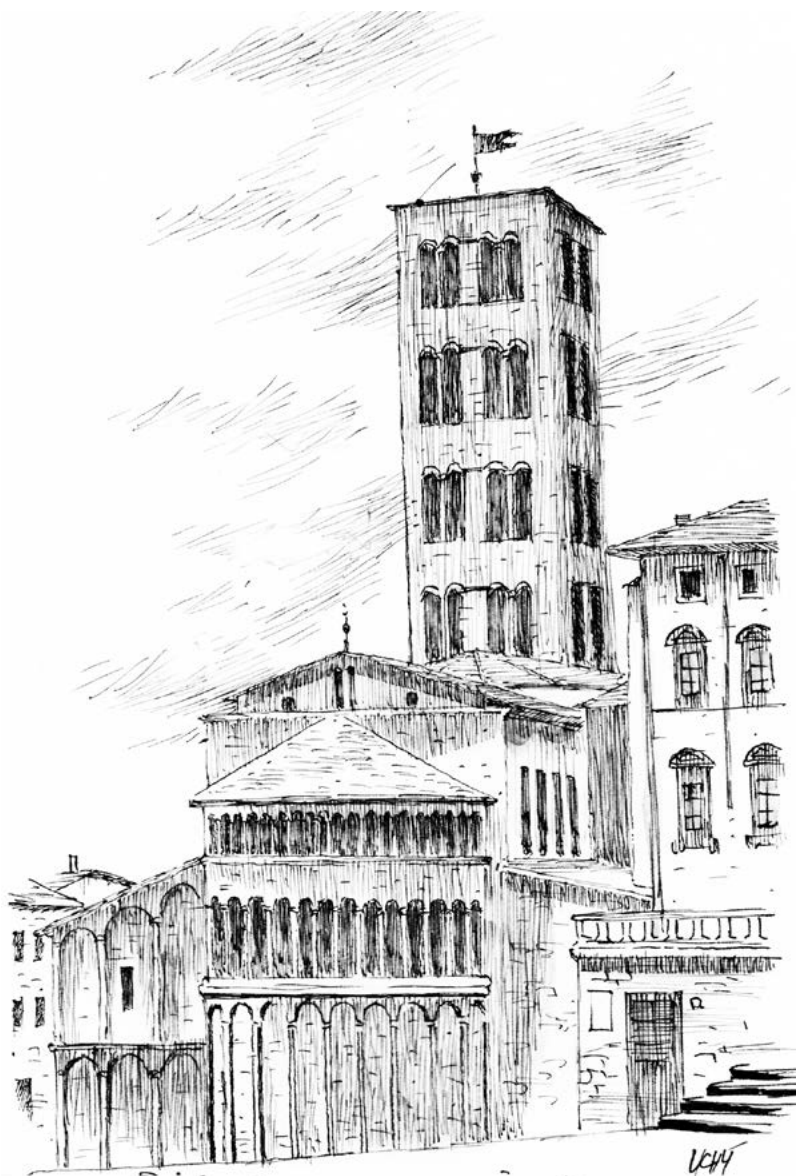
Honza obdivoval architekturu starého Arezza a pojednání postav. Díval se do tváře Herakleia vítězího nad perským králem Chosroem a připadalo mu, že ty

dva před chvílí potkal na ulici. Petra studovala oblečení mužů a žen – *páni, vždyť všichni včera pochodovali v Lucignanu*, pomyslela si překvapeně. A Marie si jen šeptala pro sebe *bože, to je krása. Malíř to vytvořil před pěti sty padesáti lety – a my na to dnes koukáme a čuráme blahem. Rakety ve vesmíru, televize, počítače a internet, to všechno bereme jako samozřejmost, ale najednou vejdemo do chrámu, který postavili řemeslníci půl tisíciletí mrtví, díváme se na obrazy z té dávné doby a ony promlouvají do naší doby tak naléhavě. Jsme my už tak rozhašení, nebo ti dávní umělci tak geniálně nadčasoví?*

Po návštěvě chrámu nikdo z trojice nepochyboval o tom, že svou slávu získal malíř Piero zaslouženě. I přízvisko della Francesca.

„Tak, a teď potřebuju kafe,“ prohlásila matka Marie a udala směr k Piazza Grande, kde tušila nějakou kavárnu. Bylo jich tam hned několik v Palazzo delle Logge, navrženým architektem a malířem Giorgiem Vasarim, proslulým autorem obsáhlých *Životů nejvýznačnějších malířů, sochařů a architektů*. Káva v dlouhém podloubí mohutného paláce chutnala o to více.

Ale již předtím zaujala Honzu při cestě k náměstí žlutá zvonice na Corso Italia, prošpikovaná snad stovkou otvorů ze všech stran. Taky ji nazývají *Campanile delle cento Buche*. Dovedla ho ke **kostelu Pieve di Santa Maria** z nažloutlého pískovce – a nebyla to marná zacházka. Čelní fasáda kostela totiž působí dojmem, že při jeho stavbě město vypsalo soutěž o nejhezčí sloup, které se zúčastnili kameníci z širokého okolí. A protože krásných sloupů se sešlo ke stovce, poskládali z nich celé průčelí a vybylo jim i na další části stavby. Nejspíš

Arezzo, kostel Pieve di Santa Maria z Piazza Grande

to všechno bylo jinak, ale faktem je, že návštěvník se zvrácenou hlavou natěšeně čučí na sloupové orgie odehrávající se před jeho očima.

Průčelí začíná celkem skromně pěti oblouky v přízemí; ve třech jsou vstupní vrata, dva jsou zazděné. A nad nimi troje arkády. Nejspodnější řada sloupů ještě široce rozkročená, nad ní však už je dvojnásobný počet sloupů a třetí řada ještě hustější. Ale co je na celé fasádě nejzajímavější – ani jeden sloup se ve svém uměleckém zpracování neopakuje! *Že by dali každéj sloup do výroby jinýmu řemeslníkovi?* uvažoval Honza. *Ale kde by vzali tolik kameníků? Jeden, dva, ...šestnáct, ...dvacet čtyři, ...třicet dva nahoře, jeden, dva, ...dvacet čtyři pod nima, jeden, dva, ...dvanáct... a ještě osum u vchodu. Páni, to je sloupů... moc.* Ale celý ten kostel hýří ještě větším množstvím sloupů, o čemž se později turista přesvědčí pohledem z náměstí na vnějšek kruhové apsidy kostela.

Mladý muž neodolal a stiskl kliku vrat. Vešel do prostorné trojlodní baziliky z dvanáctého století s dřevěným stropem a tříklenbovou kryptou pod apsidou. I uvnitř byly nejvýraznějším stavebním prvkem umělecky ztvárněné sloupy. A k dovršení všeho se zde zrovna konala svatba. Doba románská se náhle prolнула se současností. Co víc si může turista přát?

Podářilo se jim vymotat se spleť jednosměrek na rovnou Viale Giotto a ta je dovedla na silnici SS 73. Po třiceti kilometrech jízdy dorazili do **Monterchi**.

„Páni, to je teda díra,“ ohrnul Honza nos.

„Díra možná,“ souhlasila matka. „Přesto se do ní cizinci hrnou. Roku 1888 tady v kapli na místním hřbitově

objevili poklad: fresku s těhotnou madonou od Piera della Francesca z roku 1460. Byla ukryta pod nátěrem bílého vápna.“

„Takže hledáme hřbitov?“ zeptala se Petra.

„Ne, muzeum, i když... mohlo to tak dopadnout. V devadesátých letech minulého století fresku restaurovali. A když ji chtěli vystavit v místním muzeu, začal se farář dožadovat, aby ji zase umístili na hřbitov. Museli s ním svést tuhý boj.“

„A?“

„Je v muzeu.“

„A farář na hřbitově,“ dodal Honza temně.

Madonna del Parto v pastelově modrém šatu si decentně hladila vystouplé břicho, po stranách hlídaná zeleným a hnědým andělem. V malém sále byli sami a cítili se uvolněně.

„Vlastně jsem asi neviděla žádnou madonu těhotnou,“ zamyšleně řekla Petra. „Voni vůbec byli Italové odvážnější, když si porovnáš tu středověkou prudérnost ve střední Evropě a to množství naháčů na obrazech v italských kostelích.“

„Asi to bylo tím, že tady vesele souložili i papežové,“ vysvětlil jí bratr, „a madony rodily jako na běžícím pásu.“ Matka jen zalapala po dechu. „Měl jsem vlastní přípravu na tohle dobrodružství,“ dodal jen pro ni.

Stejně jako Monterchi se i **Sansepolcro** nachází na kopci, ale s šestnácti tisíci obyvateli je desetkrát větší. Ovšem nebýt slavného rodáka a několika jeho děl, která zde zůstala, nikdo by po něm ani nevzdechl. Sám malíř své rodiště kdysi nazval „dírou plnou hlíny a bláta“, což ale dnes samozřejmě neplatí.

Několik sálů místního muzea, věnovaných jiným malířům, prošla Marie s trochou nervozity, protože byla zvědavá na jeden, kvůli kterému sem jeli: *Resurrezione* neboli Zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Uprostřed obrazu polonahý Ježíš s růžovým pláštěm přes rameno vystupuje z hrobu, před nímž spí čtyři jeho strážci. Zatímco se Marie okouzleně očima vpíjela do fresky, její potomci bloudili ostatními sály.

„Hele, tenhle oltář je taky vod něho,“ řekla Petra bratřovi. „A tadyhle vlevo, pod tou velikou madonou, se Mistr sám vymaloval. Hm, docela hezkej...“

„Zdá se, že se k ní modlí, ale ve skutečnosti myslí na... I když...“ Honza zaváhal. „Celý to vypadá jako obrovská Sněhurka a pod ní trpaslíci a trpaslice, takže se asi opravdu modlí – aby ho nezašlápla.“

Tak dva mladí ignoranti hodnotili polyptych s Pannou Marií Milosrdnou.

Dostihli matku v hlavním sále.

„Teda s tím praporem v Ježíšově ruce to snad Mistr přehnal, ne?“ prohlásila Petra po chvilce prohlížení. „To vypadá, jako by náčelník z hrobu vedl regiment vojáků do boje.“

„Možná jo,“ podotkl její bratr, „za zpěvu chorálu *Ktož sú boží bojovníci*.“

„Nevím, proč má prapor, ale mně se ta freska zase líbila. Stejně jako ty před tím.“

„A podívej, mami, tenhle spící pohůnek vlevo je Mistr sám,“ ukazoval Honza na pololežícího muže v hnědém, „před chvílí jsme ho viděli, jak se namaloval s otevřenýma očima na jiným obraze.“

Marie zaostřila na postavu muže.

„Taky asi chudáček zjistil, že co si neudělá sám...“ povzdechla účastně. „No... vypadá docela sympaticky... ale bůhvíjaký měl život. Jak jsem se dočetla, byl pořád na cestách za zakázkami, a když přestal malovat, psal díla o matematice, o tělesech, o perspektivě..., ale o tom, že by měl ženu a děti, ani zmínka.“

„No jo, taky jeden z těch... hošanů,“ zakyselil se syn.

„Hele, nech si toho, jo,“ zastala se Mistra Petra. „Víš o něm houby, stejně jako ostatní, zdá se. Náhodou ty jeho postavy na obrazech působí cudně. Ne jako u jiných s nahýma holkama a klukama.“

Honza se k ní naklonil se zlověstným výrazem v obličeji.

„Protože byl rafinovaněj, ty chytrá! On si to uměl spočítat, jaks právě slyšela... Tak se vyřádil v soukromí a svý pudy na plátno netahal!“

Koneckonců, mohli si plácet co chtěli, neboť o intimním životě Piera della Francesca nám nic nesdělil ani jindy tak vědoucí Giorgio Vasari – naopak: některé jeho omyly horko těžko vědci opravují dodnes. Ale tak je to dáno: mnohé věci, skutky a události se současníkům jeví jako banální a nikdo necítí potřebu je zaznamenat. A když se pak po desítkách či stovkách let lidstvo vzpomíná a ve svatém nadšení začne vzývat to či ono dílo, s překvapením zjistí, že osud autora se nenávratně rozplynul, tak jako si zem poradila s jeho tělesnou schránkou.

Marie se pohledem rozloučila s *Resurrezione*.

„Myslím, že by se dnešní výlet líbil i tátovi...“ Ke konci věty se jí trochu zatřásl hlas.

„Ale neboj, mami,“ konejšil ji Honza. „Však von to uvidí. Ty si to s náma nacvičíš a jednou mu to všechno ukážeš.“

„A dokonce mu to obohatíš o naše vtipné postřehy,“ dodala Petra spokojeně.

Marie se zastavila.

„Musím přiznat, že vůči vašemu otci mám různé výhrady,“ řekla rozhodně, „ale něco takového bych mu nepřála.“

Venku se Honza rozhlédl po ulici.

„Něco bych pojed.“

Pojedli bagety, které starostlivá matka připravila ráno, a na mapě si stanovili další cestu.

„Tady sjedeme na tuhle kruhovou křižovatku, najedeme na *superstradu*, tady před Pieve Santo Stefano z ní sjedeme a po týchle klikatý silničce se dostaneme do Bibbieny a pak do Poppi. No, a vo půlnoci jsme doma jako na koni,“ hlásil Honza.

„Myslíš?“ znepokojila se matka. „Nechtěla bych, abys jezdil v noci serpentýnami, které neznáš.“

„Neboj,“ konejšil ji syn, „to zvládnem. Už je dlouho vidět. A domů pak pofrčíme po hlavní podle Arna rychle.“

Rychlostní silnice překonávala údolí řeky Tibery mohutnými viadukty. Kousek za městem se silnice přimkla k jezeru Montedoglio a cestovatelé se tak mohli kochat pohledy na jeho hladinu, kterou měli po levé ruce. Přepychová jízda však trvala krátce, po osmi kilometrech museli silnici opustit. Projeli městečkem Pieve Santo Stefano, podjeli *superstradu*, která dál směřovala kamsi k Ravenně a silničkou, která z poklidného údolí začala stoupat a klikatit se po úbočích kopců, směřovali k nejvyššímu bodu ve výšce 1130 metrů nad mořem, jímž byla La Verna. Úbočí kopců pokrývaly listnaté lesy

a bujná křoviska a každý druhý kopec na svém temeni nesl hrad, osadu, vesnici nebo městečko.

„Podívejte se na ně,“ žasla Petra cestou, „oni vyšplhali na každé kopec a těžce tam nosili stavební materiál, aby si postavili domov. Dole by to měli přeci lehčí...“

„Jenže nezapomeň, že se furt prali,“ upozornil ji bratr. „Takže museli na kopec nanosit šutrů víc, aby je mohli házet na hlavy svých nepřátel.“

Projeli městečkem Chiusi della Verna a tam matka zaváhala.

„Jestli chceme do La Verny, tak musíme kus sjet z naší trasy, tamhle do kopce,“ řekla nejistě.

„Co je to La Verna?“ zeptala se Petra.

„Františkánský klášter. Tvrdí se, že tam se svatému Františkovi při rozjímání objevila stigmata.“

„Co to jsou stigmata?“ zeptal se pro změnu Honza.

„Stigmata... hm, nějaká znamení na těle... nebo rány...“

„...zkrátka vopruzeniny,“ dodal syn. „Protože kloudně rozjímat se dá jen vleže.“

„Ach bože, co já jsem to porodila,“ zaúpěla matka. Ráda by synovi vrazila pohlavek, ale mohla by tím ohrozit zdraví celé posádky vozu, a včas si to rozmyslela.

„Víte co,“ navrhla Petra, „svatýho France si užijeme ještě dost, pojďme do Poppi.“

„Ale prosím tě, už nezpívej,“ řekl Honza rychle.

A tak zase divokými serpentínami pomalu sjížděli do údolí, v němž byla pánem řeka Arno. Po kamenném mostě přešli říčku Corsalone a zanedlouho před sebou uviděli Bibbienu, která ač na vršku, byla obklopena kopci mnohem vyššími. V Bibbieně je přivítalo Casen-

tino, údolí řeky Arna, táhnoucí se od Poppi až k Arezzu. Do Poppi to bylo proti proudu Arna jen pár kilometrů.

Ve vsi upozornila Marie řidiče, že se musí dostat na kopec k hradu.

„Tamhle přes ten kamennej most,“ vykřikla Petra. „Ten je krásnej... Jako v Pisku.“

Ostrými zatáčkami stoupali k hradu, až Honza uviděl místo na parkování a rozhodl se jízdu ukončit. Dál pokračovali pěšky až do hradu a tam na jednom nádvoří sklesli na kamennou zeď. Před sebou měli rovinu **Campaldino**.

„Tak teď si prosím stručný školení o těch gu... a gi,“ požádala Petra a labužnický si lokla vody z láhve, kterou nosila s sebou.

„Takže,“ nadechla se matka, „někdy ve dvanáctém století patřilo území severní a střední Itálie sice formálně ke Svaté říši římské, v jejímž čele stál císař, ale fakticky bylo pod silným vlivem papežů – císař byl daleko. *Ghibellini* byli stoupenci císařů, *guelfové* přívrženci papežů. Ghibellinská města byla například Arezzo, Siena a Pisa, guelfská byla Bologna, Janov, Orvieto, Florencie... jenže tam byli obojí a prali se o moc – jednou vládli guelfové, jindy ghibellini. A aby to bylo ještě složitější, zápasili ve Florencii bílí guelfové s černými a...“

„Ne, ne, ne,“ vyvrstlil se na nohy Honza, „nekomplikuju to, prosím tě, jinak mi praskne hlava. Kdo tady bojoval na tomhle kousku rovný země v roce...“

„...1289. Z Florencie přitáhlo vojsko guelfů, z Arezza ghibellini. Ale dlužno říct, že v jejich řadách byla asi polovina ghibellinů, kteří byli vyhnáni z Florencie. A prý byl ve florentském vojsku i Dante.“

„Dante?“ podivil se Honza. „Básník?“

„Ano, on byl i politik a svého času stál i v čele města. Proto tak cestoval. Vyhnali ho a hrozila mu i smrt, kdyby se vrátil.“

Petra se při jejich hovoru dívala do mapy a teď řekla překvapeně:

„Hele, a víte, že to je skoro přesně na půli cesty z Florencie do Arezza?“

„No to je přece jasný,“ opáčil její bratr s převahou válečného stratéga. „Z Florencie došli až sem a řekli si: tady je hezká rovina, tady se bude pěkně válčit. A vyslali posla k Arezzanům: jestli chcete bojovat, tak si taky ujděte svou polovičku, ať je to fifty-fifty. Pak si dáme do držky.“

Marie se dívala do údolí, ve kterém se na rovině sevřené z obou stran kopci klikatil tok Arna, a před očima se jí zjevovali navzájem se vraždící muži. Desítky, stovky, tisíce mužů s meči, halapartnami, kušemi, kopími... zranění, umírající, mrtví, mezi nimi šílení koně s ranami v těle... Dělalo se jí z toho špatně. Přistoupil k ní syn.

„Neumím si představit, že bych měl zabíjet lidi,“ řekl rozpačitě.

„A vidíš, je to pouhých šedesát sedmdesát let, kdy to bylo i v našich krajích,“ odpověděla matka tiše. „Zase tolik se lidstvo za ta staletí nezměnilo...“

Slunce se pomalu sklánělo k obzoru a jeho paprsky se barvily do ruda.

„Já zkusím zavolat tátovi,“ napadlo náhle Marii. „Až přijedeme domů, bude pozdě a možná už bude spát.“

Vytáhla z kabelky mobil a s tlukoucím srdcem vyfukala číslo. Za chvíli uslyšela známý hlas.

„Tak ahoj, Františku... Můžeš mluvit? Jó... dobrý? Co? Infekce? Budou čekat, jo... Tak se stará, jo? Co my... My jsme teď na pláni Campaldino... Co? Bitva 1289, víš? Guelfové, Dante... Ale jo, jde to s nima... To víš, občas je s nima legrace, občas jsou na zabítí... Jo, to víš, že jo... vyřídím... Ty taky... A drž se!“

Třesoucíma rukama se Marie snažila vrátit telefon do kabelky.

„A *miluju tě* si tátovi neřekla,“ vyčítavě jí řekl syn.

„Týýý...“, vybuchla matka a kabelkou se snažila zasáhnout jeho hlavu. Ale syn byl mrštnější a unikl z jejího dosahu. „Tak alou domů!“ zavelela.

František právě zapil svou večerní sadu prášků, když se ozval jeho mobil. Hned na displeji zjistil, kdo volá.

„Ahoj, Máří, rád tě slyším... Jo, můžu, jsem sám v pokoji. Já? Jde to... Doktorí čekají, jak se to vyvrbí s infekcí. No jo... Hrabě mi sem nasadil tlumočnici. Sedí na chodbě a čeká, až zabzučím. Co? Nebručím! Zabzučím, tak přijde... A co děláte vy? Jo... Bitva na pláni Campaldino... a Dante... Ale to víš, něco nám kdysi cpali do hlavy společně s Dantem, ale kde to všechno je... A co děti, neštvou tě? Jo... Tak to s nima vydrž... a pozdravuj je! Mějte se... Budu spát... Jo... asi na tý vaší pláni... pod širákem...“

„Proč jsme tady?“ zeptal se František jednoho červnového večera roku 1289 svého druha, se kterým už několik večerů hrál v kostky. Seděli na zemi před plátěným stanem a nedaleký oheň jim poskytoval slabé osvětlení jejich hry. Večer byl teplý, ale po nebi se honily černé

mraky, které úplně zakrývaly bledý měsíc. Sem tam probleskla hvězda. Hradby Arezza, vzdálené několik desítek kilometrů, jako by neexistovaly.

„Proč jsme tady?“ opakoval jeho společník nepřítomně. Hned však zpozorněl a vrhl na druhu mrazivý pohled. „Jestli to nevíš, tak odtud vypadni!“

„Já bych vypadnul,“ opáčil František, „ale tví druzi ve zbrani by mě zapíchlí jako zběha.“

„Taky by sis nic jiného nezasloužil, zrádná kryso.“

„Tak proč jsme tady?“ nedal se odbýt František. Lezla mu na nervy nečinnost minulých dní. Florentské vojsko sem přitáhlo, utábořilo se a týdny zůstávalo v nečinnosti. Kdesi v dálce proti nim stálo připraveno k boji osm tisíc pěšáků a osm set jezdců protivníkových, ale všude byl klid. František se nudil. Dnešního večera se rozhodl svého společníka, básníka ve zbroji, trochu provokovat.

„Netušil jsem, že trávím večery s blbcem,“ odušil Dante opovržlivě. „Ale budiž: když to nevíš, odpovím ti. Jsme tady, abychom s konečnou platností rozsekali na maděru ty zparchantělé ghibellinské Arezzany.“

„Páni, konečně z tebe promluvil básník... A proč musíme rozsekat ty...“

„...protože jinak by to provedli oni s námi, ty hovado boží,“ skočil Františkovi do řeči Dante.

František zakroutil hlavou.

„To mi nesedí. Arezzani netáhli na Florencii, ale Florentani táboří před Arezzem.“

Dante se nespokojeně ošil.

„Tisícovky florentských ghibellinských štěnic zalezly do Arezza ke svým ghibellinským spojencům a teď se chystají nás rozsekat. Musíme jim v tom zabránit.“